

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXI, Nr. 7

LIBRARY KETVIRTADIENIS, BALANDŽIO [APRIL 3, 1980

KAINA 25 c.

KASDIEN

APR 7 1980

STATE HISTORICAL SOCIETY
OF WISCONSIN

Alytaus dabar nebeatpažintumėm

BAIGIA "SUSITORKAVOTI"
BEVEIK VISIŠKAI
PARAŠĖ TESTAMENTĄ
TEGUL JIE RIEJASI

Ciulpiančios neišsivysčiusių šalių darbo žmonių syvus daugnacionalinės kompanijos sunerimusios dėl Centrinėje Amerikoje El Salvadoro, kad nenuėitų Nikaragvos kelias. Nors Vašingtonas militarinę Salvadora chuntą visokeriopa remia, bet ji vis tiek vos laikosi kaip ant vištos kojos. Liaudis griežtai reikalauja socialinių reformų, ekonominės ir nacionalinės nepriklausomybės.

Kad neatsitiktų, kas atsitiko Nikaragvoje, Vašingtono patarimu chunta paskelbė žemės reformą, ketindama 376 dvarininkų nusavinti 250,000 hektarų ir išdalinti juos bežemiams valstiečiams.

Tai gudrus padikuotas triukas, kad apraminus kylantį liaudies nerimą. Bežemis valstietis gavęs žemės plotelį gal ir aprims, bet ar ilgai, kai pasiliks išnaudojimas.

Be žmogaus kito žmogaus išnaudojimo panaikinimo jokios būnažemės reformos darbo žmogui so-taus gyvenimo neatneša.

o o o

Prez. Carteris su olimpinų žaidynių Maskvoje boikotu baigia "susitorkavoti". Amerikiečiai atletai ir rankas iteikė petičijas, kad jie boikotui nepritaria. Olimpiniis komitetas svyruoja. Girdi, boikotuoti ar neboikotuoti paskutinį žodį tars balandžio 11-14 dienomis. Europoje sąjungininkai iš paskelbto boikoto juokiasi ir rankovė.

Ką gi, reikia griebtis nors už šiaudo. Ėmė prašyti, kad kompanijos savanoriškai sutiktų nesiūsti Maskvon olimpiadai reikalingų daiktų, kurių yra užsakyta mažiausia už \$20 milijonų.

Su grūdais prakišo užsakymų už bilijonus, dabar dar \$20 milijonų, o išmokėjimų užsieniui deficitas dolerį nesiliauja varęs nuo koto. Ar tai "nesitorkavimas"!

o o o

Pokario metais, kai į Ameriką sugužėjo nacionalistai, jų 16 vasario minėjimai, išties, būdavo entuziastingi, bet ilgai tas netruko. Bėgant metams, tas entuziazmas vis labiau ir labiau ėmė gesti iki visiškai beveik prigeso. Nežiūrint kaip per savo laikraščius ir radiją tą savo šventę garsina, besusirenka vos apie pusę žmonių, kiek susirinkdavo, pinigų irgi nė trečdalis nebesurenka, kiek surinkdavo.

Arba paimkime štai ką. Būdavo minėjimai baigdavosi šūkiu "Iki pasimatymo ateinančiais metais Vilniuje!" Dauguma dypuku ėmė suprasti, kad tie "metai" niekad nebeateis, šūkis dingio. Iš minėjimo skirstosi galvas nuleidę kaip atlikę pareigą tik dėl žmonių akių.

S. J. Jokubka

Alytaus naujasis gyvenamasis mikrorajonas.

Siame penkmetyje Alytuje atsirado naujų gatvių—Likiškėlių, Sudvaju, Topolių. Yra ir Statybininkų gatvė, pagerbiant žmones su šalmais, vėjų nugairintais, savo rankomis pastačiusius tas gatves, fabrikus, mokyklas.

Prieš ketvertą metų Vidzgirio kalvose laisvai užavo vėjas, dabar jam kelią pastojo naujo gyvenamojo rajono namai.

Naujais maršrutais pasuko autobusai. Veža žmones į pramonės imones, statybas. Neseniai stoji ir rikiuotė nauja eksperimentinio namų statybos kombinato mineralinės naftos gamykla, prasidėjo kombi-nuotų pašarų gamyklos statyba.

Kiekvienais metais pastatoma po vieną vaikų lopšelių-darželių. Gražu žiūrėti rytais į jiems skirtus jaukius namus keliaujančius būsimus mūrininkus, kosmonautus, pedagogus ar šaltkalvius. Neseniai duris atvėrė dar viena—aštuntoji vidurinė mokykla. Pastatyta vaikų muzikos mokykla, kūdikių namai.

o o o

Su "laisvinimu" irgi ne kas. Dėl "laisvinimo" lovio išsivystė didžiausios rietenos, privedusios prie skaldymosi, pikietavimų, plytų metimo per langus ir sales, nesutikimas stačiai kaip skorpionų lizde.

Gudresni nacionalistai dėl šito visko bėda verčia VLKo pirmininkui K. Bobeliui. "Naujienu" M. Gudelis mano, jog viskas būtų buvę tvarkoje, bet "reikalai pradėjo keistis, kai Amerikon atvyko Hitlerio propagandos auklėti vyrai." (Žiūr. "N." nr. 18)

Ar dėl tų jų rietenų kaltas K. Bobelis, ar Hitlerio propagandos auklėti vyrai, nesvarbu. Tik faktas faktų yra, kad tam jų "laisvinimo" galui eiliniai dypukai parašė testamentą.

o o o

Tegul tie nacionalistai rieiasi, pjaunasi, plytom mėtosi, o mes "Vilnies" skaitytojai gyvuokime. Balandžio 27 dieną minėsime laikraščio 60 metų gyvavimo jubiliejų. Stenkimės visi susirinkti, pasi-džiaugti savo laikraščiu per 60 metų nešiusiu darbo žmonių vėliava, skelbusiu mums meilę gimtajam kraštui, lietuvybei.

Įsisiūri į šias statybas, pajauti jų vertę ir mėstai apie naujus miesto augimo bruožus... Nauja poliklinika, kino teatras "Jaunystė", sporto rūmai—tai šio penkmečio dovanos miesto gyventojams.

Kelia aukštyn viršūnės jauni berželiai ir eglaitės dar kuriamame miesto parke.

Prie naujų namų taip pat stiebiasi medeliai. Nemažai jų pasodino patys gyventojai. Ir, žiūrėk, vis dažniau pamatysi prie daugiabučių namų gėles, vasaros kaitroje vandeniui pagirdytą medelį, rūpestingai prižiūrimą veją. Tai taip kalba apie pagarbos vertą naujakurių bruožą.

Kai miesto laikraštis pakvietė gyventojus pasidalyti mintimis apie savo miesto šiandieną ir rytdieną, pasipylė srautas laiškų. Rašė inžinieriai, pedagogai, darbininkai,

moksleiviai. Pasirodo, jiems viskas rūpi: kaip bus pavadintos gatvės, kokie ir kur bus statomi namai, kur bus paskirta vieta medžiui ir gėlei.

Prisimenu, kalbėjau su senu mašinų gamyklos liejimo cecho darbininku, pradėjusiu darbininko kelią dar sename, mažame Alytuje, ir įstrigo į atmintį jo ištarti žodžiai.

— Kur nuvažiuoju, visur matau ir savo darbą.

Kėdainių, Lazdijų rajonų kaimuose jis matęs gražius alytiškius skydinius namus, daugelyje kaimo gryčių ir miestiečių butų—alytiškius šaldytuvus "Snaigė". Išaugęs miestas daugiau darbo vaisių duoda respublikai ir šaliai. Džiugu matyti, kad jie suteikia kitiems džiaugsmo.

Mieste veikia 210 meno saviveiklos būrių ir kolektyvų, kurie jungia 4,160 dalyvių.

N. Naraškevičius

GLOBALINIŲ KESLŲ DOKTRINA

Pentagono skelbiamais oficialiais duomenimis, užsienyje JAV turi apie 2500 karinių bazių ir kitų ginkluotų objektų, apie pusę milijono kariuomenės. Šis amerikietiškas arsenalas išsidėstė 114-oje valstybių. Pasaulis apraizgytas kariniais blokais, tokiais kaip NATO, kuriuose Amerika užima vadovaujantį vaidmenį. Pentagono kariuomenei ir arsenalui užsienyje išlaikyti Jungtinės Valstijos kasmet išleidžia milijardus dolerių. Tačiau pastaraisiais metais Pentagono vortinklis tai vienu, tai kitu plyšta, kaip tai atsitiko Irane. JAV prezidentas J. Carter kaskart vis garsiau kalba apie būtinybę dar didesne jėga ginti pasaulyje "nacionalinius" Amerikos interesus, kurių kitaip nepavadinsi, kaip imperialistiniiais. Jie apima ir valstybes—karinių blokų partneres, ir pasaulio rajonus, kuriuose gausu iškasenų, žaliavos, energetinių išteklių, ir kelius, kuriais naudojasi Amerikos transportas, ir šalis, kuriose JAV monopolijos turi daug kapitalo idėjimų bei kitų savanaudiškų tikslų, ir Amerikai palankius diktatorinius režimus. Žodžiu, Amerikos "nacionaliniai interesai" išeina per daug toli nuo amerikiečių daugumos interesų ne tik geografinė, bet ir karinė, ir ekonominė, ir politinė prasme. Tuo labiau, kad Amerikos

imperialistų apetitai pastaruoju metu smarkiai padidėjo.

Ir štai, pasinaudodami įvykių Irane, revoliucijos pergalės Nikaragvoje ir kitais pretekstais, JAV prezidentas J. Carteris praėjusių metų gruodžio mėnesį paskelbė naują tolesnio Amerikos ginklavimosi programą ateinančiam penkmečiui. Ši programa, kuri dabar vadinama "Carterio doktrina" globaline prasme reiškia, kad Amerika paskelbė sau teisę kištis ginklu į svetimų valstybių vidaus reikalus, kur tik kils grėsmė JAV "nacionaliniams interesams". J. Carteris tiesiog paskelbė, kad Vašingtonas dėsis visas pastangas grąžinti sau pasaulinio žandaro vaidmenį. "Carterio doktrinoje" slypi dvi esminės kryptys: strateginio branduolinio ginklo, nukreipto prieš Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis, modernizavimas Vakarų Europoje ir "greito reagavimo korpuso" sukūrimas tautų nacionalinio išsivadavimo judėjimui slopinti bet kuriame žemyne.

Šiems tikslams įgyvendinti JAV prezidentas patvirtino didžiausią iki šiol karinį biudžetą ir jau dabar 1918-ųjų metų karinėms išlaidoms planuoja dar didesnę, virš pusantro šimto milijardų dolerių sumą. Ap-

(Nukelta į antrą puslapį)

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

“Detentė” padėjo išsaugoti taiką 15 metų

Prancūzijos prezidentas V. Giscard d'Estaing, atsakydamas į Prancūzijos televizijos korespondentų klausimus apie tarptautinę padėtį pažymėjo, kad “detentės” procesas, be abejo, padėjo išsaugoti pasaulyje taiką 15 metų. Ir jo nuomone, kad politika (“detentė”), kuri didžiausio ginklavimosi ir stiprių ideologinių susidūrimo sąlygomis įgalino išsaugoti taiką,—tai politika teigiamai veikianti tarptautinę padėtį.

Toliau jis korespondentams papasakojo, kad, girdi, “mes niekada nelaikėme įtempimo mažinimo tuo, kuo ji kai kas laiko, tai yra reiškiniu, teikiančiu vien šališką naudą ar vienšališką pranašumą. Mes,—prezidentas kalbėjo,—niekada nesilaikėme tokios koncepcijos. Mes, ir asmeniškai aš, visada buvome tos nuomonės, kad įtempimo mažinimo pranašumai turi būti savitarpiski.

Be to, ši politika įgalino pakeisti Europos valstybių savitarpio santykius, konkrečiai sustiprinti Prancūzijos ryšius su tokiomis šalimis, kaip Lenkija, Rumunija, Vengrija ir Vokietijos Demokratine Respublika.

V. Giscard d'Estaing pabrėžė, jog Prancūzija vykdo nepriklausomą užsienio politikos kursą, kurio pagrindiniai tikslai yra ginti nacionalinius interesus ir saugumą, palaikyti visuotinę taiką. Joks spaudimas ir joks bauginimas neprivers mūsų pakeisti šio kurso,— pridūrė prezidentas.

Paprašytas komentuoti JAV ambasadoriaus Paryžiuje Hartmano pareiškimus, kad Vakarų Europos šalių ir ypač Prancūzijos siekimas vykdyti nepriklausomą politiką yra “absurdiškas”, V. Giscard d'Estaing pastebėjo: valstybės vadovas nepolemizuoja su ambasadoriais. Jis taip pat pasakė: “Jeigu Prancūzija lygiuojasi į vienos ar kitos šalies politiką, tai jos politika būtų labai nesudėtinga, o ji pati nebeegzistuoja.

Ryšium su JAV administracijos mėginimais pasiekti, kad būtų boikotuojama Maskvos olimpiada, prezidentas pareiškė: “Prancūzijos pozicija šiuo atžvilgiu nepasikeitė. Ji iš pat pradžių laikėsi nuomonės, kad klausimą dėl dalyvavimo olimpinėse žaidynėse turi spręsti pačios olimpinės organizacijos”.

Pagal šį Prancūzijos prezidento pareiškimą, svarbiausia yra siekti tautų sugyvenimo per “detentės” procesą, ir kad nė viena šalis nemėgintų diktuoti kitai šaliai.

Kas kalčiausias dėl Amerikos nesekmių

Kalbėjime šiaip ar taip, bet faktas yra faktas, kad mūsų Amerikai nebesiseka. Praėjo laikas, kaip pasauliui diktudavo kaip žandas. Netgi tokios imperialistinės šalys kaip Prancūzija, Vakarų Vokietija, Japonija, nors sąjungininkės, nebepaiso. Eina savo politiniu keliu taip, kaip jų didžiojo kapitalo ir imperialistinių monopolijų interesams naudingiau. O kalbant apie mažiasis, užkibusias ant Vašingtono meškerės, jos irgi spurda, daro viską išsilaisvinti iš Vašingtono globos. Nežiūrint prez. Carterio kreipimosi, parduoda Tarybų Sąjungai ir kviečius, ir soy pupelės, ir viską, bile ji perka. Tuo tarpu, pačios biedniausios, stačiai kelia antiimperialistines revoliucijas, verčia nuo valdžios Vašingtono globotinius diktatorius somozas, šachus, romerus . . .

Namuose irgi tas pats. Taipgi praėjo laikas, kai doleris buvo pinigas, kai žmogui švietė viltis prasigventi, sulaukti geresnio gyvenimo, ramos senatvės. Infliacija ėda žmonių santaupas, kad kiti metai bus geresni, niekas nebelaukia, mažaalgų šeimos vos besuveda savo biudžeto galus, skurdžių armija didėja, nedarbas virš normos, pensininkai vis labiau glaudžiasi prie savo vaikų ar prašo suplementarinių pašalpų. Biznierių rateliai sunerimę dėl neapsakomai iškilusių palūkanų už paskolas. Žmonės vis mažiau perka išmokėjimo sąlygomis automašinų, drapanų ir kitokių dalykų. Depresija beldžiasi į duris.

Ir kas už visa tai kaltas! Su kuo tik šnektelsi, beveik visi bėda verčia prezidentui, kai kurie netgi nebevadina prezidentu, o “peanutsu”. Nemažiau: už visas Amerikos nesekmes bėda verčia prezidentui ir politikieriai pretendentai į prezidento postą. Klausosi, žmogus, pirminiams rinkimams jų rinkiminių kalbų ir negali išvaizduoti, nejaugi jie nesupranta, kas už Amerikos nesekmes yra kaltas.

Prezidentas nieko dėtas. Kaip vidais, taip užsienio politiką jam diriguoja imperialistinio kapitalo ir monopolijų interesai. Ir diriguoja taip, kaip šiems interesams naudingiau. O kas jiems naudinga? Laisvė plėšikautis didesnių pelnų, kad darbo liaudis būtų ramesnė ir lengviau būtų ją išnaudoti, kad valstybė gintų jų interesus užsienio šalyse. Prezidentas turi klausyti, jeigu nori būti prezidentu.

Štai kas kalčiausias dėl visų Amerikos nesekmių.

2

Dienos temomis

BREŽNEVO KNYGOS PLINTA PASAULYJE

Anglijos ir Amerikos leidykla “Pergamon Press”, anksčiau išleidusi L. Brežnevo atsiminimų knygas—“Mažoji žemė” ir “Atgimimas”, dabar išleido vėliausia—“Plėšiniai”. Knygoje dokumentinės nuotraukos papildo ryškų, vaizdingą L. Brežnevo pasakojimą apie Kazachstano plėšinius, tapusius svarbiu Tarybų Sąjungos aruodu.

Pagal kontraktus, sudarytus per sąjunginę autorių teisių agentūrą, visos trys knygos išleistos aštuoniolikoje kapitalistinių ir besivystančių šalių 15 kalbų. Bendras tiržas—daugiau kaip du milijonai egzempliorių.

SĄJUNGININKAI NEPRITARIA VAŠINGTONUI

Prez. Carterio užmačias, antitarybinė politika pradėti “šaltaji karą” pirmutinė atmetė Prancūzija. Kovo pradžioje atvykę į Vašingtoną Vakarų Vokietijos kancleris Helmut Schmidt padarė tą patį. Ir, girdi, ne jo vieno tokia nuomonė, o ir kitų Europos šalių valdžių. Iš spaudimo, kad Vakarų Vokietija atsiskaitytų nuo olimpiados Maskvoje, irgi niekas neišėjo.

Japonijoje taipgi tas pats. Kaip praneša Tokijo didlapis “Yomiuri”, Japonija su JAV nekooperuos militariniai, jeigu Vašingtonas užsimanys daryti karinę intervenciją į Persijos įlanką. Tai pasakęs užsienio reikalų ministras Saburo Okita parlamentui.

ŠIEKIA MAŽINTI SOCIAL SECURITY

Nuo pat 1935 metų, kai buvo įvestos Social Security pensijos, niekas nedrįso nė negalvojo jas mažinti. Kaip pasakoja senų žmonių nacionalinės tarybos prezidentas Jacob Clayman, Social Security nebuvo liečiama per metų metus, lyg koks “sacrosanct” dalykas.

Bet štai, kongresas nutarė apkarpyti nedarbingumo Social Security pensijas. To nepakanka. “Didžiojo biznio” propaganda kelia klausimą, kad reiktų apkarpyti tuos 13 procentų, kuriais nuo liepos mėnesio automatiškai padidėtų pensijos ryšium su pragyvenimo pabrangėjimu.

1979 metais Social Security pensijų vidurkis buvo \$283 pavieniui, o PORAI \$478 per mėnesį. Ir kaip sako Clayman, mažiausia puse Social Security pensininkų neturi iš šalies papildomų pajamų, turi gyventi tik iš pensijos.

Šiame infliacijos laikmetyje pensininkai jau šiaip vos ne vos pragyvena, o jeigu viskam brangėjant dar pradės mažinti pensijas! Kaip tada pragyvens?

GVATEMALOJE KYLA NERIMAS

Nuo 1954 metų Gvatemalą valdo militaristai teroro, smurto ir represijų kietu kumščiu. Paramilitaristų gaujos, valdžios neliečiamos, šalyje siautėja kaip didžiausios pabaisos, dorojasi su žmonėmis, bile žodeliu praritanti prieš valdžios smurtiškus išpuolius. Nuo 1954 metų paramilitaristų gaujos jau susidorojo su daugiau kaip 70,000 žmonių.

Prieš metus gvatemaliečiai buvo sunerimę, kai tų gaujų mirties skvadais susidorojo su Revoliucijos bendro fronto įkūrėju Manuel Colom Argueta, buvusiu sostinės meru. Siomis dienomis kilo dar didesnis nerimas, kai tie patys skvadais Quezaltenango mieste susidorojo su Revoliucijos bendro fronto generaliniu sekretoriumi Jorge Jimenez Cajas. Daug kur kilo pasipiktinimo demonstracijos, susirėmimai su policija. Šalyje pasklido lapeliai, smerkiantys valdžios kriminalinius veiksmus ir reikalaujantys jos sąjungininkus mirties skvadičius suvaldyti ir nubausti už laukinišką žmonių žudymą.

TRUMPAI

— Austrijos vyriausybė pripažino Ghasi Hussain, einantį stebėtojo pareigas Jungtinių Tautų pramonės reikalams organizacijoje, oficialiu palestiniečių atstovu, prašant PLO lyderiui Yasir Arafat.

— Illinois Cook County taryba nutarė papildomai apmokestinti 5 centais cigarečių pokelį. Nutarimas įeis galion nuo birželio 1 d.

— Jeigu prez. Carteris bus perrinktas, sekretorius Cyrus R. Vance kitame termine nebesekretoariaus. Prezidentui yra siūlymu jo vieton kvieisti pasekretorių Warren M. Christopher.

— Žmonių surašymo biuro statistikos duomenimis, per praeitą dešimtmetį Amerikoje gyventojų skaičius padidėjo 16.8 milijono, iki 220,099,000.

(Atkelta iš 1-mo puslapio) GLOBALINIŲ KESLŲ DOKTRINA

skritai J. Carteris labai aktyviai pataikauja JAV kariniam-pramonišiam kapitalui. Vien karines jūrų pajėgas artimiausioje ateityje jis žada padidinti daugiau kaip penktadaliu. Branduolinio ginklo modernizavimas Vakarų Europoje Amerikos monopolijoms duos dešimtis milijardų dolerių pelno. Panašiai JAV karinį-pramoninį kompleksą turtins ir “greito reagavimo korpusas”. Jau dabar “Lockheed” pradeda didelių transportinių laivų CX gamybą. Pagal “Carterio doktriną” “greito reagavimo korpusas” per penkerius metus turi gauti 50 tokių lėktuvų, kurie amerikiečiams kainuos šešis milijardus dolerių. “General dynamics”, pagarsėjusi naikintuvų F-16, atominio povandeninio laivo gamyba, gavo užsakymą pagerinti sparnuotųjų raketų už tris milijardus dolerių. O kur dar kitos Pentagono išlaidos! Juk Vašingtonas veda derybas dėl karinių bazių Saudo Arabijoje, Kenijoje, Omane ir kitur, ginkluoja Pakistano ir kitas kontrevoliucines jėgas prieš Afganistaną ir t. t.

“Carterio doktrina”—tai didelės JAV militaristų pretenzijos stabdyti istorijos eigą, užkirsti kelią pribrendusioms permainoms atskirose šalyse ir žemynuose, bandomas išsaugoti antilaudinius režimus ir jų diktatą nepriklausomybės ir laisvės siekiančioms tautoms. Tačiau, kaip pabrėžiama “Pravdoje” paskelbtame straipsnyje “Apie JAV prezidento laišką” (1980 m. sausio 29 d.), J. Carterio pretenzijos valdyti pasaulį yra pasmerktos žlugti, kaip tai anksčiau atsitiko su panašiais Trumeno ir Daleso nerais. Apolinaras Sinkevičius

VILNIS, balandžio 3

TIESA APIE KARĄ PRIEŠ AFGANISTANĄ

Afganistano liaudies demokratinės partijos vadovaujama Balandžio revoliucija ir jos pergalė atnešė viltį pavergtai liaudžiai sukurti šau gražesnę ateitį ir neveltį anksčiau klestėjusiems feodalams, buržuazijai, reakcingiems genčių vadovams. Pralaimėjusi išnaudotojų gauja, įvairiais pažadais ir grasinimais, politinė apgaule pasitelkusi dalį afganistaniečių Pakistane, Kinijoje ir kai kur kitur sudarė "Afganistano emigraciją", kuri šiandien yra kontrrevoliucijos pamatas.

Jau dvejus metus Afganistano liaudies priešas—kontrrevoliucinės banditų grupės žudo nekaltus šalies gyventojus, pirmiausia Liaudies demokratinės partijos aktyvistus, degina gyvenvietes, naikina derlių. Iš pradžių šie kontrrevoliucijos veiksmai buvo spontaniški, o pastaruoju metu įgavo organizuotą pobūdį. Viso ko kitaip, kaip karu prieš Afganistaną, nepavadinsi. Šiame kare išryškėjo trys stambios jėgos, kurios susivieniia bendrai kovai prieš Afganistaną liaudi. Pirmiausia tai Afganistano kontrrevoliucionieriai, gausiai susitelkę į "Chezmo islami" organizaciją, paprasčiau vadinamą "broliai musulmonų" vardu. "Broliai musulmonai" dar iki Balandžio revoliucijos terorizavo ir šaudydavo Liaudies demokratinės partijos narius. Laimėjus revoliucijai, jie pirmieji ėmėsi kontrrevoliucinių veiksmų. Tam prireikė lėšų, ginkluotės, ir čia į pagalbą atsukbėjo Vašingtonas ir Pekinas.

1978 metų birželyje, kada Afganistane buvo tik pradėti demokratiniai pertvarkymai, Pentagono ir kitų NATO šalių generolai svarstė, kokių imtis priemonių, kad būtų sutrukdyta afganistaniečiams žengti pasirinktu keliu. Netrukus po šio pasitarimo, Afganistano liaudies milicija pradėjo aptikti pas kontrrevoliucionierius amerikietiškus ir angliškus ginklus, stambias dolerių ir svarų sterlingų sumas. Irane žlugus šacho režimui, Amerikos centrinė žvalgybos valdyba dar

AFGANISTANAS IR OLIMPINĖS ŽAIDYNĖS

Nors apie tai nesužinoti skaitydamos tendencinga informaciją spaudoje, tačiau didelė Anglijos visuomenės dalis sveikino Tarybų Sąjungos akciją Afganistane. Į ją žiūrima kaip į brolišką paramą, suteiktą afganu tautai, iškilus vadinamųjų "sukilėlių", apmokomų ir apginkluojamų Pakistano teritorijoje, provokacijų grėsmei. Tas, kuris laikosi tokio požiūrio, pripažįsta, jog ši parama suteikta pagal TSRS ir Afganistano draugystės, gerų kaimyniškų santykių ir bendradarbiavimo sutarties ketvirtąjį straipsnį ir pagal Jungtinių Tautų įstatų 51 straipsnį.

Šiandien kovos už taiką ir draugystę su Tarybų Sąjunga avangarde Didžiojoje Britanijoje stovi Anglijos ir TSRS draugystės draugija. Vykusiame jos vykdomojo komiteto posėdyje draugijos generalinis sekretorius pranešė, jog iš visų laišku, kuriuos draugijos nariai gavo ryšium su įvykiais Afganistane, tik vienas buvo kritinio pobūdžio.

Anglijos vyriausybė savo ruožtu pastebėjo, kad vienas dalykas—

labiau suaktyvino savo veiksmus, kad Afganistanas taptų nauju Pentagono placdarmu prieš Tarybų Sąjungą.

Amerika dideles viltis dėjo į Aminą, kuris mokėsi JAV ir ten buvo užverbuotas dirbti Vašingtonui. Savo veikla Aminas su kaupu tenkino šeiminkų reikalavimus, o šie besaiko gyrė naują vadovą, reikšdami pasitenkinimą, kad Afganistano vyriausybė glaudžiai bendradarbiauja su JAV. Ir dar, praėjusių metų lapkrityje Miunchene NATO ir Afganistano kontrrevoliucijos atstovai įkūrė "Islamiškąją Afganistano gelbėjimo tarybą". Taip buvo sudaryta dviejų jėgų sąjunga prieš Afganistano liaudi.

Beveik tuo pat metu ir Pekino vadovai susirūpino "prarastų Kinijos žemių gelbėjimu". Afganistane buvo suaktyvinta pramaoistinių grupių ardomoji veikla, kuri pasižymėjo ne tik propagandistiniais, bet ir teroristiniais aktais prieš Afganistano Liaudies demokratinės partijos veikėjus, o pastaruoju metu net buvo bandoma sukelti maištus stambesniuose šalies miestuose. Pramaoistai susivienijo su "broliais musulmonais" kovai prieš demokratinius pertvarkymus Afganistane.

Visos trys prieš Afganistano liaudi nukreiptos jėgos susitelkė Pakistane, kur patogiausia ruošti teroristus iš vadinamųjų "Afganistano pabėgėlių". Pakistane yra apie 30 specialių bazių ir 50 jų filialių kontrrevoliucionieriams ruošti. Žodžiu, prieš revoliucijos iškovojimus Afganistane sutelktos ir toliau ginkluojamos stambios jėgos. Tik Afganistano patriotai, kurie remdamiesi TSRS-Afganistano sutartimi paprašė Tarybų Sąjungos karinės pagalbos, išgelbėjo Balandžio revoliuciją. Ir Vašingtonas, ir Pekinas, ir vietiniai kontrrevoliucionieriai, žinoma, pyksta, kad liko neišgyvendinti jų planai.

Apolinaras Sinkevicius

Per metus žlugo 10 diktatūru

Pasaulio veidas keičiasi nuostabiai greitai. To, kas įvyko per praėjusius metus, dar neseniai būtų užtekę visam dešimtmečiui. Tik pagalvokime! Per metus žlugo 10 diktatūrų. Vienos jų, buvo ryškesnės, kitos antraeilės, bet visos paliko plyšius pasaulinio kapitalizmo mūre kaip pavyzdžiui Irano šachas Reza Pechlevis, Kampučijos Pol Potas, Ugandos Idi Aminas, Centrinės Afrikos Imperijos imperatorius Bokasa Pirmasis, Pusiaujo Gvinėjos Masijas Ngema, Nikaragvos Somoša, Salvadora Romeras, Bolivijos pučistas Albertas Narušas, Pietų Korėjos Park Hee Afganistano Aminas Provokatorius, savo veiksmis "pastatę" afganu revoliuciją ant bedugnės krašto.

Apie kai kuriuos šių bankrutavusių diktatorių buvo rašyta plačiai, kitų nei viešpatavimas, nei žlugimas nebuvo ypač pastebimi. Bet kiekvienas jų turi stebėtinais daug bendra.

Pirmoji kiekvieno jų savybė— godumas ir savanaudiškumas. Apie Irano šacho išvežtus į užsienį bilijonus žinoma plačiai, bet milijonus sugebėjo per trumpą laiką susikrauti ir Afganistano Aminas, o Kampučijos Pol Potas, išvijęs iš Kampučijos miestų gyventojus į kaimus ir atėmęs iš jų viską, net batus, iš surinktų žiedų ir grandinėlių įsakė atliedinti jo statulas— vieną auksinę apie trijų šimtų svarų, tris sidabrinės ir dešimt bronzinių. Nikaragvos Somosos šeimai priklausė pusė visos Nikaragvos, įskaitant jūrų uostą, aerodromą, spaustuves, viešbučius, jau nekalbant apie žemę ir fabrikus.

Antroji savybė—gili diktatorių neapykanta intelektui ir išsilavinimui. Diktatorius yra linkęs savo protą laikyti etalonu, kurį viršyti yra pavojinga tos šalies piliečiams. Pol Poto kareiviai išnaikino praktiškai visą Kampučijos inteligentiją; šaudomi buvo net tie žmonės,

kurie šiaip nešiojo akinius. Ugandoje ir Gvinėjoje išsilavinęs žmogus automatiškai buvo laikomas įtartinu.

Trečioji savybė—neapsakomas žiaurumas. "Imperatorius" Bokasa įvedė įstatymą dėl privalomų naujų mokyklinių uniformų, kurias pirkti reikėjo krautuvių, priklausančioje vienai iš devynių jo žmonų, už brangią kainą. Mokinukai bandė protestuoti. Policija ėmė į juos šaudyti, kitus gabenoti į kalėjimą. Bokasa, šaukdamas "aš jums parodysiu, kas daroma su nemandagiais vaikais", pats nušovė vieną devynerių metų berniuką. Iš viso policija nušovė arba nukankino ankštose kalėjimų celėse 200 vaikų vien šiuo atveju. Pol Poto aukų yra apie trys milijonai, bet jų bus daugiau, nes žmonės Kampučijoje miršta dar iki šiol nuo bado pasekmių. Pusiaujo Gvinėjoje aukų yra mažiau, nes tai apskritai miniaturinė šalis. Čia žuvo 150 tūkstančių—lygiai pusė gyventojų. Arba paimkime Irane. Kiek aukų!

Ketvirtoji diktatorių savybė—ju gilus reakcingumas ir ištikima tarnyba imperialismui. Sachas, Somoša, Bokasa ir kiti buvo klasikinio tipo reakcionieriai, kuriuos privaldžios tiesiogiai arba per tarpininkus pastatė JAV žvalgyba. Bokasa, buvęs kolonijinės prancūzų armijos karininkas, užgrobes valdžią karinio perversmo keliu ir niekada neslėpė savo "meilės ir ištikimybės" Prancūzijai. Šacho vaidmuo remiant JAV tiek pačiame Irane, tiek pietvakarių Azijoje gerai žinoma. "Diktatorium neklauzada" buvo tik Idi Aminas. Mėgdavo pajuokti Angliją, Ameriką, Izraelį. Bet tik burnodavo prieš tas šalis, jų atžvilgiu nedarė jokių priešišku veiksmų.

Didžiausią paslaugą imperializmui padarė Pol Potas ir bandęs jį mėgdžioti Aminas. Užgrobę valdžią

(Nukelta į 4-tą puslapį)

kas, Anglija su JAV pasirodė esančios izoliuotos. Neapgalvotas Anglijos vyriausybės nutarimas dėti visas pastangas, kad būtų boikotuojamas Maskvos olimpinės žaidynės, suskaldė anglių publika, konkrečiai sporto visuomenę. Po pirmojo pasiūlymo imtis sankcijų lordas Kilaninas, Tarptautinio olimpinio komiteto prezidentas, griežtai atsakė, jog politika neturi kištis į olimpinės žaidynės. Savo naujameiniame laiške jis pareiškė, kad politiniai, rasiniai ar religiniai apribojimai neturi trukdyti sportininkams dalyvauti tarptautinėse varžybose. Britanijos olimpinės asociacijos vadovas Denisas Folouzas pridūrė, jog politikieriai olimpinių žaidymų visada mėgino panaudoti kaip areną machinacijoms. Taip pat jis pabrėžė, kad tik Britanijos olimpinė asociacija gali Anglijoje spręsti klausimus, susijusius su olimpinio judėjimo, o idėją perkelti olimpinės žaidynės iš Maskvos apibūdino kaip negyvenimišką.

O vėliau Margaret Thatcher apsiuokė, pasiūlysi surengti Olimpiadą—80 Anglijoje, Crystal palace, Erlskorte ir Alberthole. Tikriausiai ji pamiro realybe: dar 1974 metais buvo suplanuota, jog į Maskvą susirinks 300 tūkstančių turistu, 12 tūkstančių sportininkų, 7,400 žurnalistų, kad Tarptautinis olimpinis komitetas patvirtintu Maskvą kaip eilinių olimpinių žaidynių surengimo vietą, ir jei Britanijos olimpinė

asociacija dėl politinių motyvų sutiks boikotuoti olimpiadą, ji bus išprašyta iš Tarptautinio olimpinio komiteto ir pagal olimpinio judėjimo chartą žaidynės turi vykti pirmaisiais olimpiados metais ir negali būti perkeltos, kaip buvo manyta.

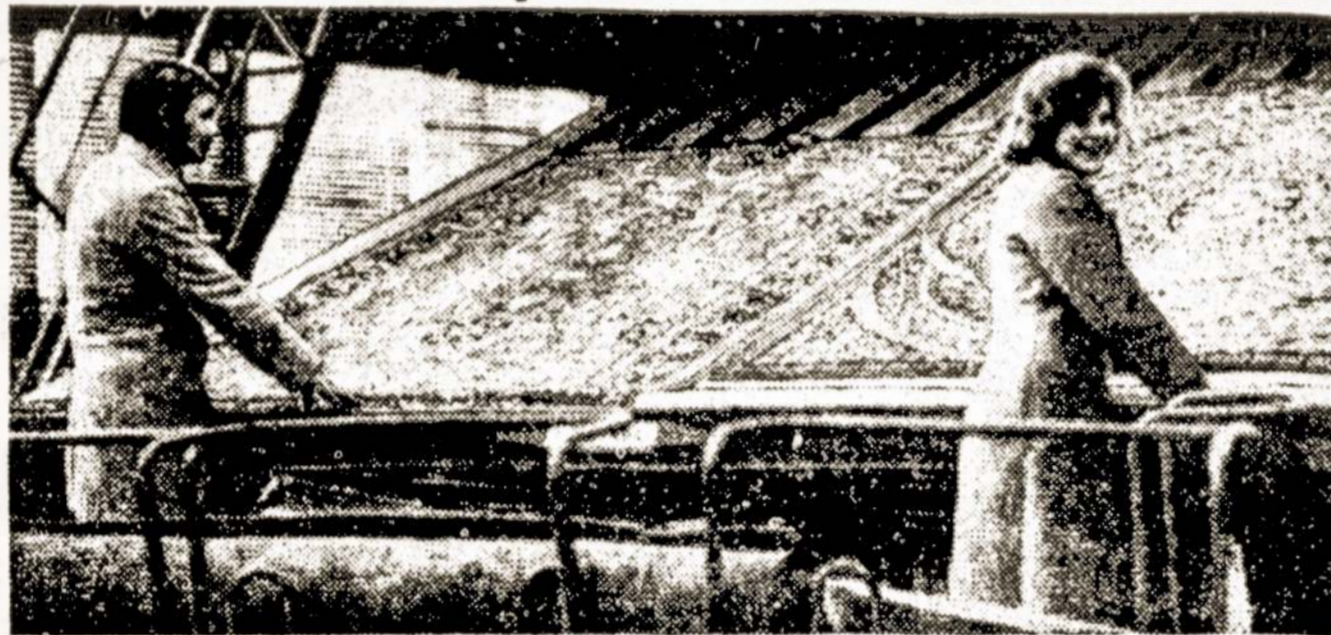
Griebdamasi paskutinės priemonės, Anglijos vyriausybė kartu su kai kuriais kitais pasiūlė sportininkams pasilikti namuose. Yra požiūrių, kad keletas sportininkų jau paruošti "kruvinajai aukai" ir jiems teks iš gyvenimo išbraukti ketverių metų, sugaištus treniruotėms. Dabar jie gali nesuprasti, kas vyksta Afganistane, bet anksčiau ar vėliau suvoks, kad juos mėgina panaudoti kaip pėstininkus politiniame žaidime.

O tuo tarpu gilėja praraja tarp Britanijos olimpinės asociacijos, kurios nariai pasiryžę toliau ruošti olimpinėms žaidynėms, ir torių vyriausybės, norinčios jas sužlugdyti. Išties sveikintina ne tik Britanijos olimpinės asociacija, bet ir daugumos nacionalinių olimpinių komitetų pozicija galingo politinių lyderių spaudimo akivaizdoje. Pagirtina jų ištikimybė olimpinių judėjimo principams. Tokiomis sąlygomis, kai kažkas norėtų sugrąžinti pasaulį į "šaltojo karo" laikus, jie reiškiasi kaip jėga, kovojanti už taiką.

Ernis Troris
Anglų publicistas

Rūbams valyti fabrikas Kaune

Prie kilimų valymo mašinos aparatiūninkas Vitalijus Golubevas ir dėmių išėmėja Birutė Stankutė.

Kauno buities tarnybos darbuotojai didžiuojasi cheminio drabužių valymo ir dažymo fabriko "Snaigė" kolektyvo darbu.

Apsilankęs fabriko cechuose, netrunki suprasti, kodėl šis kolektyvas pirmaujantis ne tik Kaune, bet visoje respublikoje. Technikos pažanga, mechanizacija, pažangi technologija—būtent tais būdais "Snaigės" darbuotojai stengiasi gerinti, gausinti ir greitinti paslaugas gyventojams.

Gana keistai jautiesi patekęs į fabriko pagrindinio cecho sandėlį. Didžiulė salė—ir nė vieno žmogaus.

(Atkelta iš trečio puslapio)

PER METUS ŽLUGO 10 DIKTATORŲ

šalyse, pasiryžusiose žengti į socializmą, jie abu siekė diskredituoti daugelio žmonių akyse pačią idėją ir organizavo sistemą, tapusią šviesiausių žmonijos svajonių karikatūra. Ir Kampučijoje, ir Afganistane kelias į pažangą tebeliko sunkus, net nuvertus bei demaskavus tuos diktatorius.

Galėtų kilti klausimas—1979 metai baigėsi, 10 diktatorių valdžios nebeturi. Kam naršyti praeitį?

Bet štai! Diktatorių rėmimo ir atsirėmimo į juos politika yra imperializmo pagrindas. Su 10 diktatorių žlugimu ta politika nepasikeitė, nors tai ir neigiama. Gražūs prez. Carterio žodžiai apie "žmogaus teises" yra eksportui—pačios JAV labiau mėgsta geležinius, tegul ir krauju aptekusius, diktatorių kumščius. Kuo remiasi JAV Vidurio Rytuose 1980 metais? Karine diktatūra Pakistane ir absoliučia monarchija Omane, kurio sultonas valdžioje laikosi tik 7,000 Egipto kareivių dėka. Visame regione tik tos dvi valstybės glaudžiai bendradarbiauja su Amerika, ir jai nėra pasirinkimo. Park Hee nušautas, bet diktatūra Pietų Korėjoje nepasikeitė. Centrinėje Amerikoje karinė ir finansinė pagalba plačiu srautu pilasi į diktatorių rankas, Pietų Amerikoje, daugelyje Azijos ir Afrikos šalių—irgi. Tokiems žmogaus teisių ir demokratijos "gynėjams", kokie buvo Somosa arba Pechlevis su Bokasa.

Ta politika trumpam. Kad kaip nors nugyventi šią dieną. Pasaulio veidas keičiasi neapsakomu greičiu.

S. J. J.

Iš viršaus į sandėlį leidžiasi išvalyti ir išlyginti rūbai, tarsi patys žinodami, kur jiems reikia atsidurti, sudėtingoje palubėje kabančių bėgių raizgalynėje susiranda savo kelią. Atvažiuos iš punkto sunkvežimis, ir rūbai patys sueis ant jo kablyklų, grįš į šeimininkų rankas švarūs, dailūs, mieli dėvėti.

Siame ceche sumontuota patikima ir galinga kilimų valymo linija. Jaunystės blizgesį jiems gražina paslaugi ir patikima mašina. Žmogui belieka visą tą procesą stebėti, vertinti darbą ir retkarčiais palipti mašinai: "Žiūrėk, antai dar lyg ir dėmelę palikai..."

Dešimt žmonių, dirbančių dviem pamainomis, išvalo visus kilimus, gabenamus čionai iš visos respublikos.

Fabrike veikia trys skubaus valymo linijos, per pamainą išvaloma daugiau kaip 3 tonos drabužių, apie 750 kvadratinį metrų kilimų.

KOKIA "ŠILELIŲ" ATEITIS?

Salyje ir užsienyje Lietuvos vardą išgarsino mažieji televizoriai "Šilelis". Kitų televizorių parduotuvėse netrūksta, o "Šilelių" rasti nelengva: jie bematant išperkami. "Šileliai" eksportuojami į 18 užsienio šalių—į VFR, Belgiją, Daniją, Olandiją, Šveicariją ir kitas. Jie eksponuoti 130 tarptautinių mugių ir sąjunginių parodų. Leipcego ir Zagrebo mugėse apdovanoti aukso medaliais.

Radio gamyklos eksperimentiniame konstravimo biure kuriami nauji šių televizorių modeliai. Siekiama mažinti aparatų svorį ir tūrį, energijos sunaudojimą, didinti patikimumą, vaizdo kokybę, gražiau apipavidalinti.

Baigtas konstruoti naujas spalvotas aparatas. Jis pavadintas "Šileliu S-420". Palyginti su pirmtaku, naujasis beveik dvigubai lengvesnis, sunaudos perpus mažiau energijos. Puiki vaizdo kokybė. Šimet bus išleista bandomoji naujųjų "mažylių" serija.

Biure konstruojamas dar vienas spalvotas "Šilelis". Jo įstrižainė bus 32 centimetrai. Jame numatyta montuoti modernizuotą kineskopą, antros kartos integralinę schemą.

Tobulinami ir nespaltoti "Šileliai".

Naujas "Pirmųjų kregždžių" skrydis

Turbūt nė vienas šiuolaikinės lietuvių dailės kūrinys nėra taip išgarsėjęs, kaip Juozo Mikėno skulptūra "Pirmosios kregždės". Nulipdė ją talentingasis meistras prieš penkiolika metų, ir net nespėjęs visai užbaigti, paliko kaip testamentą savo mokiniais: "Kilkite, skriskite į naujas aukštumas, naujas erdves". Ir "pirmosios kregždės" drauge su kitais Juozo Mikėno skulptūriniais darbais, atnešusios jam Respublikinę premiją, išskrido į platųjį pasaulį. Šis kūrinys tarp žymiausių šiuolaikinės skulptūros šedevrų buvo eksponuojamas pasaulinėje Monrealio parodoje, gipsinę jo kopiją Tarybų Sąjunga neseniai padovanojo Austrijai. O jau kiek kartų, kokiose šalyse ir kokiuose leidiniuose, albumuose, monografijose ar meno istorijos tomuose buvo spausdintos šios skulptūros fotografijos—būtų labai sunku suskaičiuoti.

Dabar Lietuvos TSR dailininkų sąjungos rūmuose galima pamatyti maketą, kuriame nužymėtos gairės dar vienam, naujam "Pirmųjų kregždžių" skrydžiui. Padidinta iki dešimties metrų ir atlieta iš bronzos, ši skulptūra iškils respublikos sostinėje Vilniuje, dešiniajame Neries krante, kur statomas monumentas tarybinės liaudies žygdarbiams įamžinti.

—Štai, čia,—rodydamas maketą, aiškina paminklo kūrybinės grupės vadovas, respublikos liaudies dailininkas Konstantinas Bogdanas,—tarp naujųjų Lietuvos TSR revoliucijos muziejaus ir "Lietuvos" viešbučio rūmų ir stovės "Pirmosios kregždės"—centrinis viso monu-

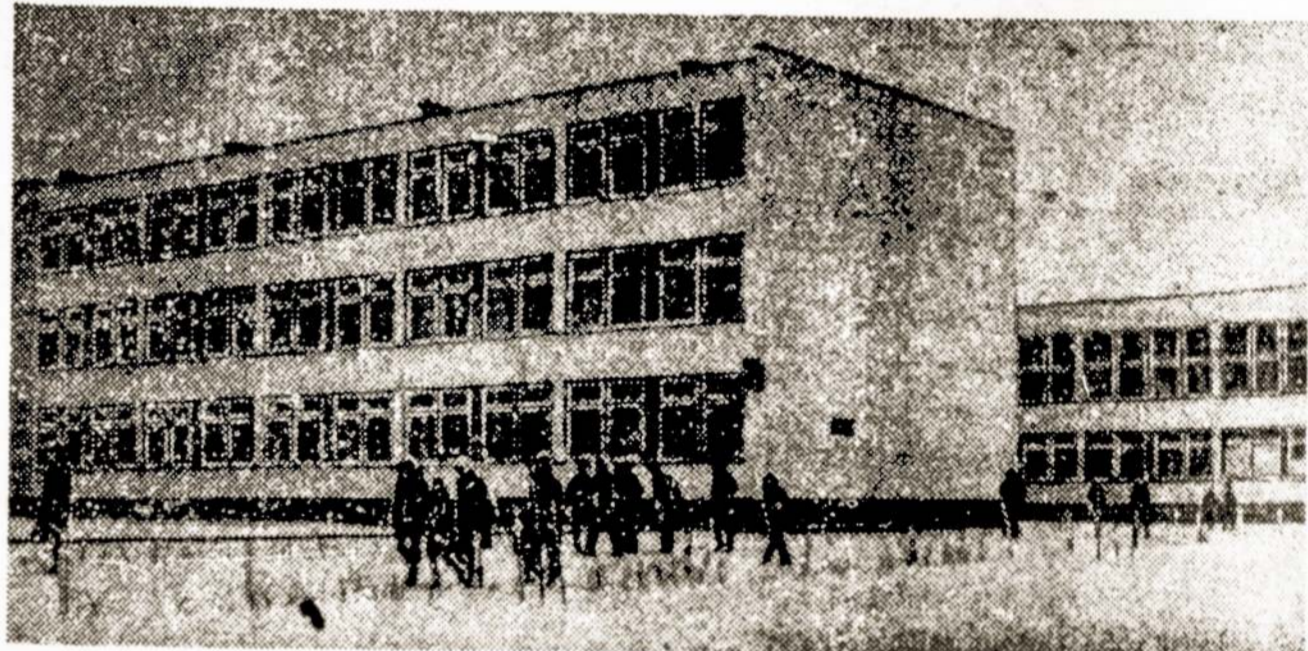
mento akcentas. Skulptūrai formuojama speciali architektūrinė erdvė—savotiškas žaliasis amfiteatras. Kiek toliau, 12 metrų ilgio ir 4 metrų aukščio gorelįfų siena atkartos kitų žymiausių Juozo Mikėno kūrinių motyvus. Gorelįfai primins jo skulptūrinę grupę "Kariai nugalėtojai", kurią tuoj po pergalės Didžiajame Tėvynės kare J. Mikėnas sukūrė monumentui Tarybinės armijos kariams Kaliningrade, Zarasuose stovintį paminklą Tarybų Sąjungos Didvyrei, ištikimai lietuvių tautos dukrai Marytei Melnikaitėi, skulptūrą "Taika" bei kitus darbus.

Juožą Mikėną, toliau pasakoja K. Bogdanas, visi šiandieniniai Lietuvos skulptoriai vadina savo mokytoju. Net ir tie, kuriems neteko laimės būti tiesioginiais profesoriaus mokiniais Vilniaus dailės institute, kiekviename žingsnyje jaučia jo monumentalų darbų įtaką savo kūrybai, seka juo, mokosi iš jo. Taigi, mes, skulptoriai, išreikdami pagarbą mokytojui, ir nutarėme į tarybinės liaudies kovų kelią, žygdarbius pažvelgti genialaus kūrėjo Juozo Mikėno akimis. Prasminga ir tai, kad "Pirmosios kregždės", kaip ir kitų skulptūrų reljefinė siena, iškils prie Revoliucijos muziejaus, kurio ekspozicija konkrečių faktų kalba pasakos kartų kartoms apie tarybinės liaudies žygdarbius.

Paminklo kūrybinėje grupėje dirba žinomi architektai—Gediminas Baravykas, Algimantas ir Vytautas Nasvyčiai, skulptoriai Vaclovas Krūtinis ir Vytautas Mačiuka.

V. Petrauskaitė

Naujojo Akmenė devyniaaukščiai namai

Nauja vidurinė mokykla Ramučių mikrorajone.

Plečiasi ir gražėja Naujoji Akmenė. Per šį penkmetį šalia Kosmonautų mikrorajono užbaigtas dar vienas—Tarybų gyvenamasis mikrorajonas. Gyventojų paslaugoms atidarytas naujas knygynas, 320 lovų centrinė ligoninė, kurioje isikūrė ir poliklinika. Veikia cemento gamintojų profilaktoriumas, 280 vietų vaikų lopšelis-darželis "Žvaigždutė", baigiamas statyti sporto kompleksas. Planuojamas naujas Ramučių gyvenamasis mikrorajonas, kuriame išaugs pirmieji devyniaaukščiai gyvenamieji namai Naujojoje Akmenėje. Beje, čia jau atidaryta vidurinė mokykla.

Daug energijos ir sumanumo, tvarkydami ir gražindami aplinką, parodė miesto Tarybos deputatai. Tapo išsifaltuotos mikrorajonų gatvės, sutvarkytas Tarybų, Statybininkų bei kitų gatvių apšvietimas. Šiems darbams atlikti cemen-tininkai skyrė apie 70 tūkstančių rublių, bet nemažiau svarbus ir pačių gyventojų, kurie daug darbų atliko talkose, indėlis. Kiekviena pavasarį ir rudenį atsodinami želdi-

niai bei gėlynai. Šalia Kosmonautų gyvenamojo rajono pasodinta medelių, augins parką. Miesto Tarybos sveikatos apsaugos ir socialinio aprūpinimo nuolatinė komisija, vadovaujama deputatės Valerijos Fiodorovos, daug dėmesio skiria miesto sanitarijai. Deputatai lankosi istaigoje, pas namų savininkus.

Gražiai sutvarkyta miesto Tarybos deputato Antano Čepo sodyba. Ji pripažinta mieste pavyzdine.

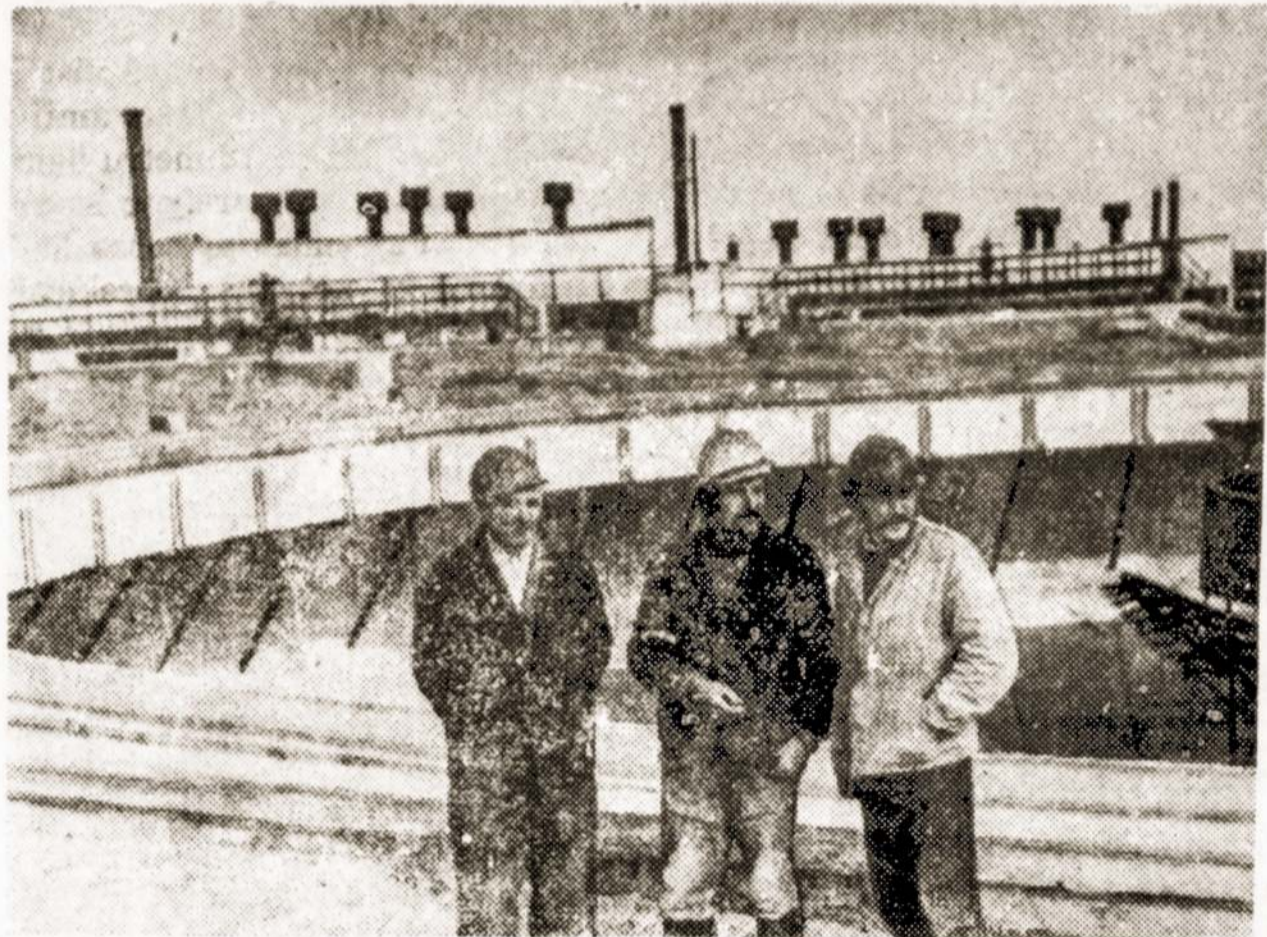
Sumaniai dirba, nuoširdžiai vykdo rinkėjų priesakus deputatai Augustinas Eigirdas, Jonas Gintauskas, Aleksandras Sigariovas, Lilija Jonaitienė, Eugenija Vitkauskienė, Danutė Gajauskienė ir kiti.

NAUJOS VILNIAUS MOKYKLOS

Namų statybos kombinatas stato vidurinę mokyklą Šeškinėje. "Vilniaus statybos" trešto statybininkai—1392 vietų vidurinės mokyklos pastatą Lazdynuose ir 1284 vietų—Naujojoje Vilnioje.

VILNIS, balandžio 3

MAŽEIKIAI PRAMONĖS CENTRAS

Mažeikių naftos perdirbimo įmonės statyboje dabar darbų įkarštis. Gamyklos pirmasis technologinis kompleksas turi stoti ir rikiuotę šių metų pabaigoje. Vienas po kito baigiami pagalbinių objektai. Jau pradėtas kompleksinis valymo įrenginių derinimas ir bandymas.

NUOTRAUKOJE: kompleksinės brigados brigadininkas Z. Jonaitis [kairėje] su geriausiais montuotojais A. Juodeliu ir A. Anusevičiumi prie valymo įrenginių.

Tai jauniausias Lietuvos pramonės centras—tik pastaraisiais penkmečiais pastatytos stambios įmonės. Tačiau miesto istorija kur kas ilgesnė, nei Mažeikių pramonės istorija. Pažvelkime į ją, pradėdami nuo šių dienų. Mažeikiuose veikia J. Garelio elektrotechnikos, kompresorių gamyklos, avalynės, linų fabrikai, alaus darykla. Rikiuotėn netrukus stos naftos perdirbimo gamykla, statoma TSKP XXV suvažiavimo nutarimu. Ji labai reikalinga respublikai. Per metus Lietuva sunaudoja milžinišką kiekį naftos produktų—apie 10 mln. tonų. Tai ne tik benzinas automobiliams, bet ir kuras šiluminėms elektrinėms, transportui. Vežti naftos produktus į mūsų kraštą tenka labai toli. Apie 1,5 karto pigiau perdirbti vietoje naftotiekiu gautą naftą. Todėl Mažeikiuose ir pastatyta Naftos perdirbimo gamykla, kuri perdirbs Pavolgio naftą, atitekančią "Draugystės" naftotiekio atšaka nuo Baltarusijos miesto Plocko. Įmonė išleis įvairių rūšių benzina, dizelinį kurą. Vėliau numatoma statyti sintetinio kaučiuko, padangų, skystųjų dujų gamyklas, kurių žaliava ta pati nafta. Pasirūpinta, kad gamykla neterštų aplinkos. Valymo įrengimų vertė sudarė daugiau kaip ketvirtį visų lėšų, valstybės investuotų į gamyklos statybą. Gamyboje panaudotas vanduo 90 km trasa nuleidžiamas į Baltiją, jis kur kas švaresnis, negu pati Baltija.

Mažeikiai mūsų dienomis tampa naftininkų miestu. O kūrėsi miestas kaip geležinkelininkų gyvenvietė, 1868 metais pradėjus tiesti Liepojos-Romnų geležinkelį. Mažeikių kaime (ist. šalt. paminėta XVI a.) pastatyta geležinkelio stotelė, davusi pradžią miestui. 1874 metais, iš Mažeikių nutiesus geležinkelį į Rygą, ji tapo reikšmingu geležinkelio mazgu.

Spalio revoliucijos pasėtos sėklos greit sudygo ir šiame Zemaitijos mieste. 1918-ųjų, vasarą RKP(b) lietuvių sekcijų centro biuro atstovė Aleksandra Drabavičiūtė Mažeikiuose sukūrė komunistų kuopelę. Darbininkai, komunistų vadovaujami, ruošėsi paimti valdžią į savo rankas. Jie subūrė kovos kuopą—apie 40 ginkluotų kovotojų. O tuo metu miestą plėšė įsisiautėję kaizeriniai okupantai—jie išmontavo ir

pakrovė į traukinį garvežių depo, elektros stoties mašinas. 1919 metų sausio pradžioje Mažeikių darbininkai sukilo. Jie nuginklavo kaizerinius okupantus, paskelbė Tarybų valdžią.

Buržuazijos laikais pažangiausi mažeikiečiai kovojo už Tarybų valdžios atkūrimą. Čia pradėjo revoliucinį kelią Lietuvos pogrindinės Komunistų partijos Centro Komiteto sekretorius Juozas Garelis. Dirbo revoliucionierės Matilda Domeikienė, Eugenija Tautkaitė, Kotryna Jankauskaitė. Nuo 1936 m. periodiškai ėjo pogrindinis partijos Mažeikių apskrities komiteto laikraštis "Žemaitijos tiesa", kurį leido K. Jonušas, A. Milvydas, D. Pundzius.

Miestas palyginti jaunas, todėl neieškokite jame senų architektūros paminklų—nerasite. Pasidairykite po naujas statybas. Auga gyvenamieji namai, prieš kelis metus pastatyti nauji profesinės technikos mokyklos rūmai. Yra mieste vakarinis politechnikumas. Užsukite į Kraštotyros muziejų.

S. Klevaitis

VILNIEČIŲ DARBAI—TARPTAUTINIAME LEIDINYJE

Sofijoje išėjusiame leidinyje "Šiuolaikinio miesto planavimas ir vystymas" spausdinami vilniečių architektų Vaclovo Balčiūno ir Algimanto Reimerio darbai.

Siame tarptautiniame leidinyje pateikiami kelių dešimčių įvairių pasaulio šalių architektų, inžinierių straipsniai, gvildenantys miestų statybos ir planavimo klausimus visuotinės urbanizacijos sąlygomis. V. Balčiūnas apžvelgia kai kurias inžinierių įrenginių ir transporto problemas Vilniuje, A. Reimeris nagrinėja architektūrinių—erdvinių ir landšafto tyrimų reikšmę, regeneruojant senamiesčius.

19,560 CENTNERIŲ KIAULIENOS

Sirvintų rajono "Sirvintos" tarpkolūkinės gyvulininkystės įmonės kolektyvas išpareigojo per laikotarpį nuo 1979 m. spalio pradžios iki 1980 m. Liepos 1 d. pagaminti 19,560 centnerių kiaulienos, 1,454 centneriais daugiau negu per atitinkamą 1978-1979 m. laikotarpį, valstybei parduoti 16,695 centnerius mėsos.

JAUNIAUSIOJE LIETUVOS AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE

Prieš gerą dešimtį metų vien Kaunas buvo vadinamas "inžinieriniu" miestu, kauniečiai didžiavosi—ir ne be reikalo—savu politechnikos institutu. Vilniuje inžinierinės specialybės buvo rengiamos šio instituto Vilniaus filiale, dar kelios pusiau inžinierinės specialybės—Vilniaus universitete ir pedagoginiame institute.

Vėliau ir Vilnius tapo "inžinieriniu" miestu. 1969 metų rudenį KPI Vilniaus filialo bazėje buvo įsteigtas savarankiškas Inžinierinis Statybos institutas. Keli jo fakultetai iš pradžių buvo įsikūrę Vilniaus senamiestyje. Per dešimtį metų sostinės Antakalnio gatvės gale, Saulėtekio alėjoje, iškilo visas studentų miestelis. Be Universiteto fakultetų rūmų ir bendrabučių, čia jau senokai įsikūrė Vilniaus inžinierinio statybos instituto centriniai rūmai, laboratorinis korpusas ir daugiaaukščiai bendrabučiai.

Per šiuos dešimtį metų Vilniaus inžinierinis statybos institutas gražiai išsiplėtė, subuvojo. Jis jau suspėjo parengti Tarybų Lietuvai apie 10 tūkstančių inžinierių—statybininkų, automobilių, architektų, energetikų, technologų, geodezininkų.

Šioje jauniausioje Lietuvos aukštojoje mokykloje dabar mokosi apie 6,700 studentų. Joje dirba beveik pusė tūkstančio dėstytojų, daugiau kaip pusė jų turi mokslinius vardus ir laipsnius.

Per dešimtį metų institute apginta 10 daktarinių ir apie 150 kandidatinių disertacijų. Dėstytojai gavo beveik 100 autorinių teisių, išleido 45 monografijas, paskelbė apie 4 tūkstančius mokslinių straipsnių.

Mokydami ir auklėdami būsimuosius inžinierius, instituto dėstytojai stengiasi ugdyti juose būtent kūrybingus inžinierius. Šiais neregėto mokslo išsivystymo laikais tiesiog praktiškai neįmanoma supažindinti studentus su naujais prietaisais, mašinomis, tyrimo metodais, nes šiandien jie—nauji, o rytoj jau bus pasenę. Todėl instituto dėstytojai stengiasi suteikti auklėtiniams tokias žinias, kurios padėtų gerai orientuotis darbe, priimti tinkamiausius techninius sprendimus, gerai orientuotis mokslinės-techninės informacijos masėje, išmolti pačiam suprasti ir panaudoti tech-

nines naujoves, vienu žodžiu, tapti kūrybingais inžinieriais.

Institute—anksčiau negu kitose Lietuvos aukštojoje mokyklose—pradėta taikyti elektroninę skaičiavimo techniką mokymo procese. Pirmame kurse studentai išmoksta algoritmines kalbas ir toliau plačiai naudoja elektronines skaičiavimo mašinas, atlikdami namų darbus, kursinius ir diplominius projektus.

Instituto dėstytojai ir studentai palaiko kūrybinius dalykiškus ryšius su gamybinėmis, statybinėmis organizacijomis. Štai modernų statybinių laboratorijų korpusą institutui padėjo statyti Statybos, Kaimo statybos ministerijos, Tarpkolūkinė statybos organizacijų susivienijimas. Savo ruožtu institutas išnagrinėjo respublikos statybinių organizacijų poreikius, kartu aptarė būsimų tyrimų temas ir dabar padės gamybininkams.

Jau nuo pirmojo kurso studentai įjungiami tyrinėti vieną ar kitą mokslinę problemą. Vėliau jie patys susidomi moksliniais tyrimais, ne vienas ir baigęs institutą, tęsia mokslinį darbą gamyboje arba mokslinio tyrimo, projektavimo institute.

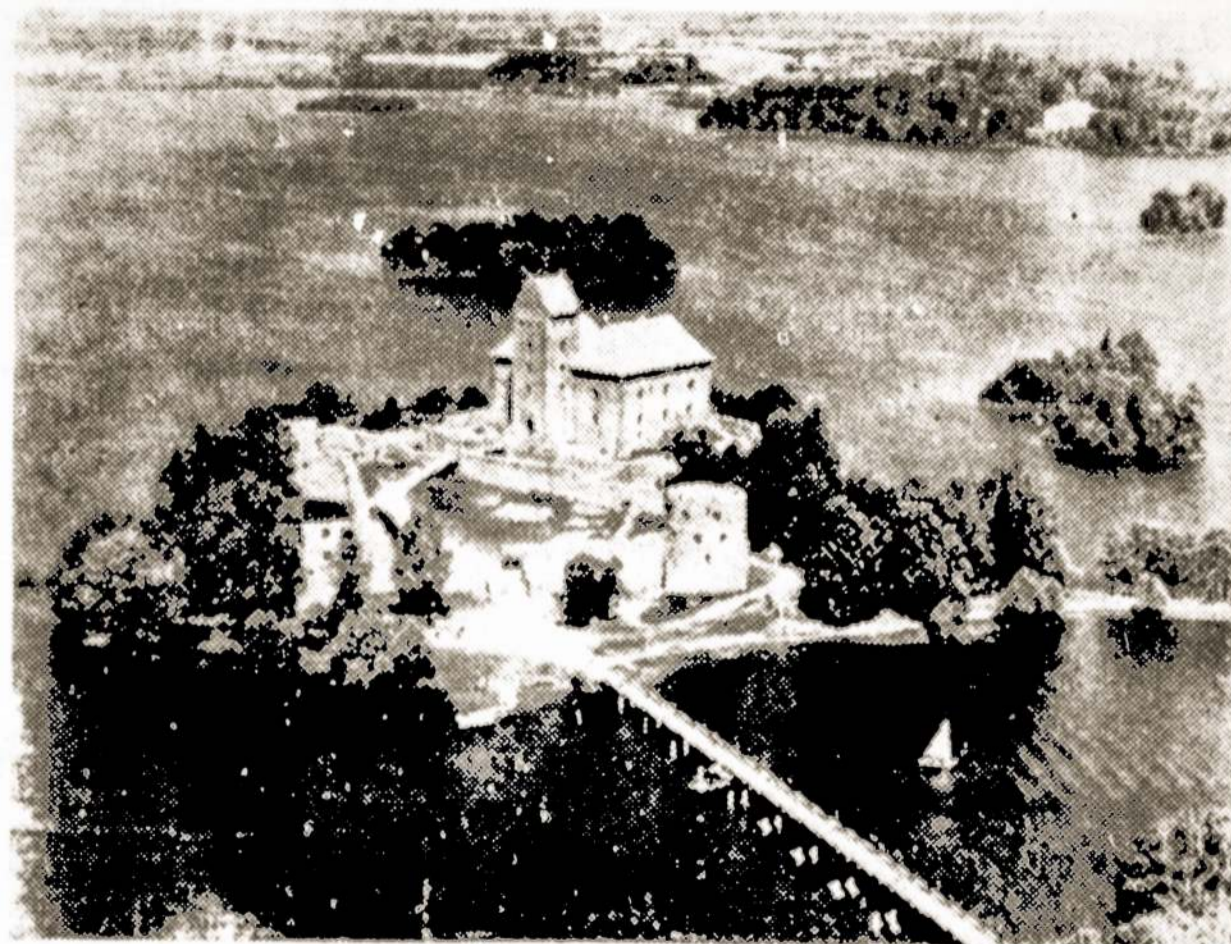
Instituto mokslininkų (o kartais ir studentų) mokslinė produkcija skelbiama mokslo darbuose, kurie išeina šiomis serijomis: "Statyba ir architektūra", "Gelžbetoninės konstrukcijos", "Lietuvos mechanikos rinkinys", "Geodezijos darbai".

Respublikoje ir toli už jos ribų žinomi instituto profesorius K. Šešgelgio, A. Čižo, rektoriaus A. Čyro, S. Mačiulevičiaus ir kitų darbai. Dažnai susipažinti su institute vykdomais moksliniais tyrimais atvyksta svečiai iš užsienio.

Pradėjęs antrąjį savo darbų dešimtmetį, Vilniaus inžinierinis statybos institutas darniai, kūrybingai įsijungė į Lietuvos aukštųjų mokyklų gretas. Lietuvoje garsėja ne tik institute paruošti specialistai, bet ir instituto studentų saviveiklininkų, sportininkų kolektyvai.

Palaikomi dalykiški akademiniai ryšiai su Maskvos inžinieriniu statybos institutu, Vėimaro aukštaisia statybos ir architektūros mokykla, Vroclavo architektūros mokykla. Kur bepažvelgsi, matyti, kad institutas išaugo iš "jaunujų" amžiaus.

Antanas Burda

Garsioji Trakų pilis nebe tokia kaip ja apdainavo genialus poetas Maironis. Dabar pilis gražiai restauruota ir joje veikia istorinis muziejus. Menėje, kurioje, kaip mums istorija byloja, Vytautas Didysis iš užsienio atvykusius svečius priiminėjo, dabar vyksta koncertai. Ją gausiai lanko turistai iš visos Tarybų Sąjungos ir iš kitų užsienio šalių. Lietuvos restauratoriai čia įdėjo daug darbo, sumanumo ir širdies, kad visa tai padaryti taip kaip kad buvo anais, gilios senovės laikais.

ROŽĖS PRAŽYSTA GRUODYJE

Gyvsidabrio stulpelis buvo sustojęs žemiau nulio padalos, šaltis laikė sukaustęs laukus ir vėjas švilpavo tarp plikų medžio šakų, kai mes išsiruosėme ieškoti žaliuojančios ir žydinčios vasaros. Rado-me ją už 13 kilometrų nuo Vilniaus, ties Pagirių kaimu.

Cia—didžiausias Pabaltijyje šiltnamių kombinatas. Po 20 hektarų stiklo stogu auga įvairios daržovės, gėlės. Žaliuosiuose kombinato cechuose sostinės gyventojams išau-ginama 5 tūkstančiai tonų įvairių rūšių daržovių. Tačiau šį kartą mums daugiau rūpėjo gėlės, tad ir nutarėme pasidairyti po jų karalystę. Suvilgę batų padus dezinfekuojančiame skiedinyje ir apsilukę baltais chalatais, kombinato direktoriaus pavaduotojo Juozo Kudelio lydimi, įėjome į šiltnamius.

Anapus langų žiema, šiaurus—vasara. Kur auga rožės, ten „saulė“ lyg ir karštesnė—palaikoma iki 25 laipsnių šilumos, o kur stiebiasi dekoratyvinės chrizantemos—vė-siau. Žodžiu, tenkinami kiekvienos gėlės šiluminiai „kaprizai“. O juos tenkina garinė katilinė, kuri pajėg-tų apšildyti net tokį didelį miestą, kaip Šiaulius.

Keliaudami iš vienos šiltnamių sekcijos į kitą, visur sutikdavome daugiausia jaunas gėlių augintojas. Be jų, čia dar yra ir elektrikų, santchnikų, mechanikų, laboran-tų, agronomų ir agrochemikų... Dabar žaliuosiuose cechuose trūšia beveik tūkstantis įvairių specialy-bių žmonių, baigusiu aukštąjį ar specialųjį vidurinį mokslą. Neleng-va išauginti, kad ir šiltnamio sąly-gomis, gležnus įvairių rūšių gėlių daigelius. Antai, kol prasiskleidžia skaisčiu raudoni ar akinančia bal-tuma gvazdikų žiedas, tenka pus-metį jį rūpestingai globoti. Tačiau darbštūs pagiriečiai kasmet vilnie-čiams dovanoja beveik po pusantro milijono skintų ir vazoninių gėlių. Gerai savo darbo meistrais yra gėlininkai Meilutė Lisauskaitė, Pe-tras Basalykas. Jie ne vien tik augina gėles, bet ir tyrinėja naujas jų auginimo technologijas.

Padėkojęs svingingoms šeiminin-kams už įdomią ekskursiją, apsilankėme Lietuvos žemės ūkio mi-nisterijos Sodininkystės ir gėlinin-kystės treste. Jo valdytojo pava-duotojas Edmundas Šmatavičius maloniai sutiko papasakoti apie Lietuvos pramoninę gėlininkystę, jos vystymo perspektyvas.

Vilniaus valstybinis akademinis dramos teatras šiuos metus pradėjo Balio Sruogos istorinės kronikos „Milžino paunksmėje“ premjera. Spektaklį režisavo respublikos liaudies artistė K. Kymantaitė, pažyminti savo sceninės veiklos 50-metį.

NUOTRAUKOJE: scena iš spektaklio.

V. Gulevičiaus nuotrauka

6

KADRAI ŽEMĖS ŪKIUI

Beveik kiekviename Lietuvos kolūkyje ar tarybiniame ūkyje galima sutikti Vilniaus buhalterinės apskaitos žemės ūkio technikumą auklėtinius. Šis technikumus, netrukus pažymėsiantis savo gyvavimo 25-erių metų sukaktį, jau parengė 4,5 tūkstančio kvalifikuotų saskaitininkų.

Dabar šio technikumą dieniniame ir neakivaizdiniame skyriuose mokosi daugiau kaip 900 vaikinių ir merginų. Daugelis jų čia atvyko su ūkių stipendijomis. Studentai gali naudotis gerai įrengtomis auditorijomis, kompiuteriais, be kurių dabar neapsieisi jokiam ūkyje. Visi Moksleiviai aprūpinti bendrabučiu, gali turiningai praleisti laisvalaikį, sportuoti. Merginos mielai mokosi namų ruošos.

NUOTRAUKOJE: Užsiėmimas skaičiavimo technikos kabinete.

M. Baranausko (ELTA) nuotr.

GIMTŪJŲ NAMŲ ŠILUMA

Žiemos atostogų dienomis Čiulė-nų gyvenvietėje gerokai padaugėjo jaunimo. Iš aukštųjų, specialiųjų vidurinių, profesinių technikos mo-kyklų į gimtinę pailsėti, aplankyti tėvų, susitikti su draugais sugrįžta gausus ūkio jaunimo būrys. Neuz-miršta žemdirbių vaikai užsukti ir į dirbtuves, fermas, pasikalbėti su ūkio vadovu Socialistinio Darbo Didvyriu Kazimieru Rakausku, specialistais. Ir tai suprantama—juk daugelį jų mokyti pasuntė kolūkis. Šiuo metu su ūkio stipen-dijomis įvairiose mokyklose stūdi-juoja aštuoni žemdirbių vaikai. Valdyti sudėtingą žemės ūkio techni-ką mokosi Jonas Kraujelis, Ro-mas Stankevičius, Jonas Žvynis, komplekso operatore ruošiasi tapti Angelė Azaravičiūtė. Visų jų tėvai gerai dirba ūkyje, todėl meilė žemdirbio profesijai iškiepijo ir savo vaikams. Tačiau šiuolaikiniame kaime neišsiverčiama vien me-chanizatoriaus, agronomo ar zoo-techniko specialybėmis. Štai nau-juosiuose ūkio kultūros namuose reikalinga dar viena meno vadovė. Jos čiulėniškiai taip pat nesiruošia toli ieškoti—pasuntė mokyti su ūkio stipendija Aldona Salapaitė.

Ekonomiškai tvirtame Čiulėnų kolūkyje kasmet beveik dešimt tūkstančių rublių skiriama kultūros reikalams. Štai ir šiemet reikia pirkti drabužius saviveiklininkams, įsigyti naujų instrumentų. Šiuo metu kultūros namuose veikia dešimt meno saviveiklos ratelių. Vienas aktyviausių—pagyvenusių žmonių šokių kolektyvas, kuris iškovojo teisę dalyvauti šių metų Respublikinėje dainų šventėje. Jaunimas mielai pasirenka estradinį ansamblį, dramos ratelį, pramo-ginių šokių kolektyvą.

Čiulėnų kolūkis isikūręs pačioje Molėtų pašonėje. Ne toks jau tolimas kelias ir iki Vilniaus. Atro-dytų, galima pakankamai prisiziū-rėti profesionalių kolektyvų kon-certų, spektaklių. Visa tai Čiulė-nuose daroma—ūkio automobilis dažnai nuveža kolūkiečius į koncer-tus, spektaklius, tačiau, kaip sako pirmininko pavaduotojas kultūros reikalams Petras Stundžia, savivei-klos atsakyti niekas neketina. Reikia tik pavydėti, su koku entu-

ziazmu po nelengvos darbo dienos laukuose, fermose, mechanizacijos dirbtuvėse renkasi žmonės į repeti-cijas. Kaimynai karščiausiais ploji-mais jiems atsidėkoja—koncertuo-se, kurie vyksta ne tik ataskaitinių susirinkimų ir švenčių progomis.

Čiulėnų kolūkyje, kuris Molėtu rajone garsėja gerais gyvulių augintojais, šauniais mechanizato-riais, kasmet vis daugiau dėmesio skiriama žemdirbių buičiai. Čiulė-niškiai pirmieji rajone pasistatė pusės šimto vietų vaikų darželį. Kolūkis visiškai apmoka ir jo išlai-kymą. Šiemet ūkyje apie dešimt šeimų atšventė ūkio kultūros namuose. Žemdirbiams skiriami butai daugiabučiuose namuose, ta-čiau tie, kurie nori, gali pasistatyti ir savo namą. Štai pernai gražų namą pasistatė Veronikos ir Alfon-so Gurklių šeima. Ji—pirmaujanti kaulių šėrėja, vyras dirba lauki-ninkystėje. Kaip ir daugeliui kitų šeimų kolūkis jiems suteikė pasko-lą, aprūpino statybinėmis medžia-gomis, namą pastatė ūkio statybi-ninkai. Šeima išsiskolinimą ūkiui gali išmokėti per dešimtį metų.

Gerai tėvų darbo tradicijas sėk-mingai perima ūkio jaunimas. O tie, kurie dar ruošiasi tapti žemės ūkio specialistais, nuolat jaučia gimtųjų namų šilumą, rūpestį jų ateitimi.

A. Norvaišas

KINO ŠVENTĖ

Žydras šventinės vėliavėlės, puo-šančios didžiausią miesto kino teat-rą „Garsas“, sukvietė panevėžie-čius į kino šventę „Panevėžys-79“, pa7yminėja tarybinės kinematogra-fijos 60-metį ir Tarptautinius vaikų metus. Šventės pradžią paskelbė LKP Miesto komiteto antroji sek-retorė Teofilė Bitinaitė. Šventės atidaryme dalyvavo respublikos Valstybinio kinematografijos komi-teto pirmininko pavaduotoja Sofija Macikaitė. Panevėžiečiai šiltai suti-ko iš sostinės atvykusią grupę respublikos kino režisierių, akto-rių, savo miesto Dramos teatro aktorius, besifilmuojančius kine. Šventės atidarymui buvo parodyta nauja režisieriaus M. Giedrio kino juosta „Nesėtų rugių žydėjimas“.

VILNIS, balandžio 3

Po darbo . . . į sanatoriją

Kai tik sugaudžia didžiausio Baltijos Akmenės cemento-siferio kombinato sirenos, skelbdamos paimamos pabaigą, prie įmonės pagrindinio išėjimo sustoja autobusas su užrašu "Virvytė". Taip pavadintas cementininkų profilaktoriūmas, isikūręs miesto pakraštyje. Į jį ir važiuoja po darbo darbininkai, kuriems gydytojai parė "paremontuoti" sveikata.

Profilaktoriūmas—modernus keturių aukštų pastatas. Pirmajame—gydytojų ir gydomieji kabinetai, valgykla, virtuvė, kituose aukštuose—miegamieji kambariai, poilsio kampeliai. Vienu metu profilaktoriūme-sanatorijoje gali gydytis 100 žmonių.

Atvykusį naują visuomet pasitinka vyriausioji gydytoja Aldona Derkintienė. Ji nuoširdžiai pasikalba su ligoniu, išsiaiškina nusiskundimus sveikata ir tik tada darbininkas patenka į specialisto rankas, kuris numato gydymo režimą, paskiria vaistus. Profilaktoriūme gausu įvairios aparatūros, gydomųjų kabinetų,—fizioterapinis, inhaliacinis, stomatologinis, funkcinės diagnostikos, vandens gydyklos. Atvykusiais nuoširdžiai rūpinasi visos medicinos personalas, stengiasi, kad žmogus jaustųsi kaip savo namuose. Tai ir suprantama. Beveik visą mėnesį po darbo čia praleidžia laiką tie, kuriems reikalingas gydymas ir poilsis. Ir nuo to, kaip žmogus sutinkamas, kokia ji supa aplinka, daug priklauso ir profilaktoriūmo efektyvumas. Todėl po procedūrų kiekvienas gali

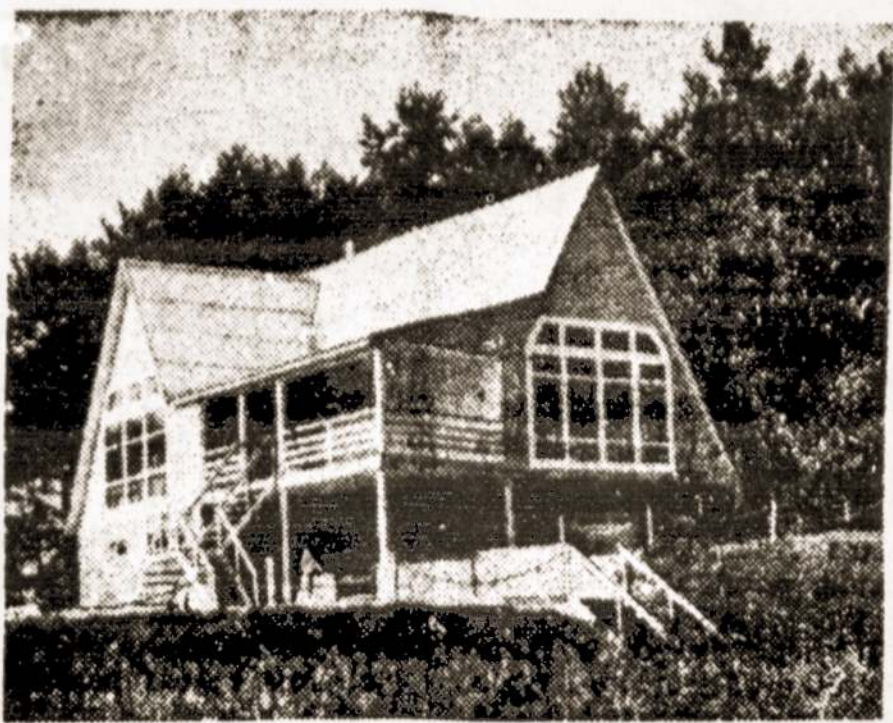
pažaisti biliardą ar stalo tenisą, pažiūrėti televizorių, paskaityti knygą.

Per metus cementininkų profilaktoriūme-sanatorijoje bedirbdami pailsi ir pasigydo beveik 300 žmonių. Ir ne tik iš kombinato, bet ir kitų Akmenės įmonių darbuotojai. Gal būt todėl šiame krašte nuolat mažėja sergamumas, Beveik nėra profesinių susirgimų.

— Dabar Lietuvoje,—pasakoja Respublikinės profesinių sąjungų tarybos pirmininkas Algirdas Ferensas,—yra 16 tokių profilaktoriūmų-sanatorijų, kuriuose per metus pabuvoja beveik 20 tūkstančių darbininkų. "Sveikatingumo namų" išlaikymui—gydytojams ir medicinos seserims, įrengimams, maistui, vaistams—profesijos kasmet išskiria beveik pusantro milijono rublių. Besigydančiam žmogus moka tik "simbolinį" mokestį—už 24 dienas 15 rb. 30 kp., kas sudaro nepilnų dviejų dienų atlyginimą.

Profilaktoriūmai padeda profesijos kovoti dėl didžiausio žmogaus turto—sveikatos, apsaugoti darbininką nuo daugelio sunkių susirgimų. Įmonėse ir fabrikuose veikiant darni sveikatos tikrinimo sistema padeda anksti nustatyti įvairių susirgimų pradžia ir faktiškai darbingą žmogų nukreipti pasigydyti nemutraukiant darbo ir ne atostogų metu.

Todėl ateityje profesijos skirs dideles lėšas profilaktoriūmų-sanatorių statybai. Ateinančiais metais tokią gydymo įstaigą atsidarys Kauno "Centrolito" gamykla, Vilniaus baldų kombinatas. A. Degutis

Graziam pušyne prie ežero prigludo vasarnamiai. Tai—Rokiškio žemės ūkio mašinų gamyklos poilsia vietė.

R. Eilunavičiaus nuotraukoje: vienas iš daugelio Rokiškio žemės ūkio mašinų gamyklos poilsia vietės pastatų.

TEISĖ Į BUTĄ

Nėra turbūt pasauly kitos tokios valstybės, kaip Tarybų šalis, kur žmonėms Konstitucija užtikrinta teisė į butą. Tarybų Lietuvos Pagrindiniame įstatyme įrašyta: "Lietuvos TSR piliečiai turi teisę į gyvenamąjį plotą. Šią teisę užtikrina valstybinio ir visuomeninio butų fondo vystymas ir apsauga, kooperatinės ir individualinės gyvenamųjų namų statybos rėmimas, teisingas visuomenės kontroliuojamas gyvenamojo ploto, suteikimo vykdydant gerai įrengtų namų statybos programą, skirstymas, taip pat nedideli buto nuompinigiai ir nedidelis mokestis už komunalines paslaugas". Iš piliečių tereikalaujama tik "rūpestingai prižiūrėti jiems suteiktą gyvenamąjį plotą".

Socialistinėje visuomenėje butų problema sprendžiama kompleksiskai, kartu su visais kitais liaudies gerovės kėlimo uždaviniais. Per pastarąjį dešimtmetį ypač sparčiai augo gyvenamųjų namų statyba. Tarybų Lietuvoje, kur gyvena 3,4 milijono gyventojų, pokario metais pastatyta ir atiduota naudoti 36 milijonai kvadratinų metrų bendro gyvenamųjų namų ploto. Miestuose džiugina akį nauji gyvenamieji kvartalai. Sparčiai auga šiuolaikinės gyvenvietės kaime.

Lietuvoje sukurta stipri gyvenamųjų namų statybos materialinė-techninė bazė. Išvystyta statybinė industrija kasmet pajėgi pastatyti ir atiduoti naudojimui daugiau kaip 2 milijonus kvadratinų metrų gyvenamojo ploto. 1976-1979 metais pastatyta daugiau kaip 8 milijonai kvadratinų metrų gyvenamųjų namų. Vien tik 1979 metais buitines gyvenimo sąlygas pagerino 155 tūkstančiai žmonių.

Šiandien ne tik miestuose, bet ir daugelyje kaimo gyvenviečių statomi butai su vandentikiu, kanalizacija, centriniu šildymu, elektra, dujomis, karštu vandeniu. Pagrindinę dalį lėšų, panaudojamų butų statybai, padengia valstybė. Reikia pažymėti, kad išskirtos lėšos šiems tikslams žymiai viršija įplaukas už butų nuomą ir komunalinius patarnavimus. Nors pastoviai daugėja namų, statomų pagal naujus projektus, kurių gražesnė ir geresnė apdaila, patogesnis butų išplanavimas, tačiau mokestis už butus nedidėja, jis lieka nepakeičiamas. Tarybų šaly pati pigiausia butų nuoma pasaulyje. Ji sudaro tik kelis procentus nuo šeimos biudžeto. Valstybė nesiekia ir neturi tikslo gauti pelno už butų nuomą iš gyventojų.

Sėkmingas didelės gyvenamųjų namų statybos programos įgyvendinimas nereiškia, kad jau nebėra

problemų bei sunkumų. Dar vis dalis žmonių gyvena senuose namuose, ne visos naujai suskūrusios šeimos aprūpinamos butais, ne pilnutinai patenkinami žmonių komforto preikiai. Tačiau svarbiausia, kad minėtos problemos yra Tarybų valstybės praktinės veiklos dėmesio centre. Dideli gyvenamųjų namų statybos užmojai suteikia ne tik konstitucinę teisę į butą, bet ir realias galimybes jį turėti kiekvienai šeimai. V. Siudikas

KAUNO SENAMIESTYJE

Mėnesiu anksčiau, negu buvo planuota, atnaujintuose bamuose Kauno senamiestyje įkurtuves atšventė dvidešimt šeimų. Siaurose gatvėse, ankštuose kiemuose nelengva buvo panaudoti technika. Esant reikalui, pats brigadininkas J. Mackevičius tapdavo mūriniu, montuotoju, dailide. Suvirintojo bei tekintojo darbus profesionaliai atliko V. Gaputis. Patyręs dailidė J. Dautartas dirbo nenusileisdamas geriausiems tresto mūriniams.

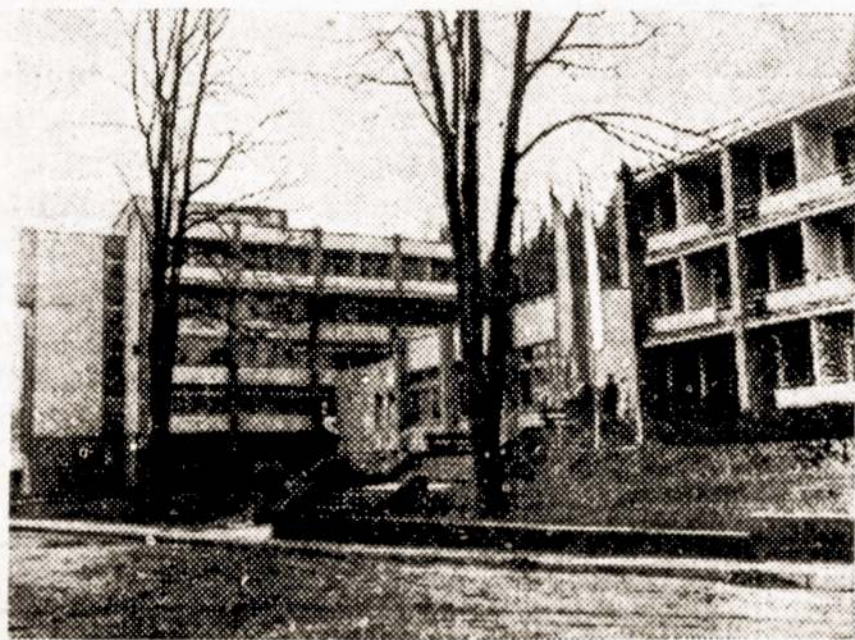
SENIAUSIOJE MIESTO ĮMONEJE

Prieš penkiasdešimt metų Alytuje isikūrė nedidelė "Ūkmašinas" gamyklėlė. Joje pradėjo bręsti dūku proletariatas, blykstelėjo pirmieji Gegužės švenčių atšvaitai. Šiandien buvusioji "Ūkmašina"—tai komunalinių mašinų gamybos įmonė—tikras gigantas palyginti su savo pirmtaku.

"Ūkmašinos" gaminamos skalbimo mašinos, lyginimo presai, plunksnų-pėkų valymo įrengimai, kita produkcija turi didelę paklausą. Įmonės gaminiai susilaukė gero įvertinimo tarptautinėje parodoje "Interbytmāš-76", praėjusių metų Leipigo rudens mugėje. Dabar jie eksportuojami į 15 užsienio šalių.

AUTOMATIZUOTA VALGYKLA

Siauliuose "Zara" valgykloje rekonstruotame plačiame koridoriuje yra elektriniai tablo, kurie skelbia po tris tos dienos ir rytdienos kompleksinių pietų variantus. Ką pasirenki kitai dienai, praneši, paspaudęs atitinkamą mygtuką. Ką žadi valgyti šiandien, gausi labai greitai. Tik įmesk į automatą 60 ar 70 kapeikų, gausi žetoną ir eik į valgyklą, neužmiršdamas komplekso numerio. O tadą belieka žetoną įmesti į automatą ir netrukus nuo transporterio pasiimi padėklą su valgiais.

Daugiau kaip dvidešimt tūkstančių mechanizatorių, gyvulininkystės ir laukininkystės darbuotojų, specialistų šiemet pailsės Tarybų Lietuvos sanatorijose ir poilsio namuose.

Vienas mėgstamiausių respublikos kurortų—Birštonas. Jis garsėja mineralinių vandenų šaltiniais, gražiomis apylinkėmis.

Kooperuotomis kolūkių ir tarybinių ūkių lėšomis čia pastatyta "Versmės" sanatorija. Vienu metu jos jaukiuose korpusuose ilsisi ir gydos daugiau kaip 200 žemdirbių.

NUOTRAUKOJE: žemdirbių sanatorija "Versmė."

A. Baranausko nuotrauka

Vilniaus 30-osios vidurinės mokyklos mokytojų V. Balsienės ir R. Cerniauskaitės vadovaujami mokiniai šiomis dienomis į medžius įkėlė 50 inkilėlių varnėnams.

E. Siško nuotr.

NEISGALVOTI SUSITIKIMAI

PRIE KAUNO MARIŲ

Ta pusvalandį Prie Kauno marių įsiminiau tik todėl, kad buvo daug vaikų ir nuostabiai jų pradžiugintas Jonas Simpukas. Autobusas užsuko čia, kad svečiai žvilgtretu į gražų reginį, į plačiai užlietus vandenį, apjuostus miškų vainiku. Tai įprasta turistiniam maršrutui Vilnius-Kaunas. Todėl jau daug kartų čia lipęs iš autobuso, nieko geresnio nesitikėjau: na, dar žvilgtretėsiu, dar persipūsiu vėjeliu, dar čirkštėsiu foto aparatu . . .

Išėjo kitaip. Dar sekdamas iš paskos nešukubiai lipantiems iš autobuso svečiams, paregėjau didžiulę krūvą vaikų, primenančių kupetą šieno ir jos viduryje išmeigtą kartį. Vaikai iš visų pusių spaudėsi prie šios karties—klykė, džiaugėsi, šaukė . . . Oi, ta kartis—tai Jonas Simpukas, paspėjes pirmasis pasprukti iš tvankaus, saulės smarkiai įkaitinto autobuso ir va jau pagautas tokio būrio vaikų. Su tamsiai mėlynu švarku, languotais baltiniais ir pagurklėje parištu margu kaklaraiščiu, stovėjo kiek beįstengdamas pakeltomis rankomis ir, regėjau, kažką irgi šaukė. Jo burna atsidarydavo, užsidarydavo. Vadinas, šaukia, bet ką—argi suprasi? Plačiai po apylinkę karaliavo vaikų balsai—tie nuogaliai, užpakaliukus prisidengę tik kelnaitėmis, atrode, nebus nugaltėti.

Jonas, pasirodo, dalijo kramtomą gumą. Štai kodėl šie vaikų kupeta, štai kodėl taip iškeltos rankos ir toks visuotinis vaikų dėmesys nepažįstamam dėdei. Dar ilgai nesilpo jų spygavimas, dar ilgai judėjo šie kupeta su Jonu—kartimi jos viduryje. Tik paskui išgirdau ir Joną Simpuką.

— E, mielas. Tu jau antros sieki! Visiems po vieną! Reikia po lygiai, draugiškai . . .

Vaikų rankutės krito žemyn. Matyt, jos jau turėjo po vieną gumetę . . . Na, o jeigu dėdė sako, kad reikia po lygiai, draugiškai, tai, vadinas, nėra reikalo jas laikyti iškelus . . . O netrukus šie vaikų kupeta visai subiro; maži žmoneliai į didelį žmogų žiūrėjo iš atokiau, dar vis maigydami jį savo godžiomis akutėmis.

— Dėdė, dėdė, mes tau gintarėliu,—spygtelejo mergaitės balsukas ir vaikai vienas per kitą pasileido prie savo turtų. Čia, per karštas dienas braidydami Kauno marių pakraščiu, jie savo džiaugsmui ieškojo ir rinko mažytes kaip kruopelės gintarėlių šukes! O! kaip dabar jų prireikė! Už šito žmogaus dėkingumą, dėmesį ir simpatijas jiems, jie irgi panorė atsidėkoti savo dėkingumu, dėmesiu ir simpatijomis.

O Jonas Simpukas, įlipęs į autobusą kiekvienam iš mūsų kiso panosėje skardinę dėžutę su smulkiais gintarėliais ir vis sakė, kad tai mieliausia dovana, kokią bet kada yra gavęs.

Galbūt: Aš net tikiu. Po trisdešimt penkerių metų jis pirmą kartą pamatė Lietuvos auginamus vaikus. Pirmą kartą po trisdešimt penkerių metų! **Pranas Karlonas**

Vincas Mickevičius-Kapsukas

Balandžio 7-ąją sukanka 100 metų, kai gimė (1880 m.) Vincas Mickevičius-Kapsukas, Lietuvos ir tarptautinio darbininkų judėjimo veikėjas, vienas Lietuvos KP organizatorių ir vadovų, pirmasis Tarybų Lietuvos vyriausybės pirmininkas.

V. Kapsukas 1890-1897 metais mokėsi Marijampolės gimnazijoje. Nuo 1899 m. demokratinės krypties lietuvių spaudoje pradėjo spausdinti korespondencijas, straipsnius.

1904 m. V. Kapsukas ėmė kurti socialdemokratinę jaunimo organizaciją "Draugas", kuri 1905 m. pavasarį pavadinta lietuvių socialdemokratų darbininkų partija.

V. Kapsukas buvo vienas 1905-1907 metų revoliucijos Lietuvoje veikėjų, ir vadovų, 1905 metų vasarą jis vadovavo šiaurės Lietuvos dvarų darbininkų streikams.

1905 m. susijungus LSDDP ir LSDDP, Kapsukas įėjo į LSDDP centro komitetą, tapo vienu žymiausių jos kairiojo sparno veikėjų, redagavo periodinius leidinius "Darbininkas", "Naujoji gadyne".

Po vasario revoliucijos Rusijoje V. Kapsukas atvyko į Petrogradą. Jis dirbo "Tiesos" redakcijoje, skaitė paskaitas lietuvių darbininkų susirinkimuose Petrograde, Maskvoje, Niznyj Novgorode, Charkove, padėjo stiprinti lietuvių bolševikų organizacijas.

Spalio revoliucijos dienomis V. Kapsukas paskirtas Petrograde Valstybės išdo komisaru. 1917 m. gruodžio mėnesį RTFSR vyriausybės dekretu V. Kapsukas paskirtas Lietuvos reikalų komisaru.

1918 m. pabaigoje V. Kapsukas lankėsi vokiečių okupuotame Vilniuje, čia tarėsi su P. Eidukevičiumi ir kitais veikėjais LKP kūrimo ir stiprinimo klausimais. LKP kūrimo darbas buvo baigtas, sušaukus 1918 m. spalio 1-3 dienomis Vilniuje I partijos suvažiavimą ir išrinkus jos Centro komitetą.

1918 m. gruodžio 8 d. buvo sudaryta Lietuvos Laikinoji revoliucinė darbininkų ir valstiečių vyriausybė, kurios pirmininku paskirtas V. Kapsukas.

V. Kapsuko vadovaujama Tarybų Lietuvos vyriausybė 1919 m. parengė ir išleido dekretus, kurie numatė naujo Lietuvos ūkinio, politinio ir kultūrinio gyvenimo kelius, nacionalizavo kapitalistinę nuosavybę, organizavo ginkluotąsias pajėgas, stiprino vietinius Tarybų valdžios organus. Stiprėjant užsienio ginkluotai intervencijai, Lietuvos ir Baltarusijos Tarybų suvažiavimai Vilniuje ir Minske priėmė nutarimus sujungti abi respublikas į jungtinę Lietuvos ir Baltarusijos Socialistinę Tarybų Respubliką. V. Kapsukas buvo išrinktas Tarybų Lietuvos ir Baltarusijos Liaudies Komisarų Tarybos pirmininku.

Nuo 1921 m. pabaigos V. Kapsukas gyveno Maskvoje, redagavo žurnalą "Komunaras", dėstė parti-

nėse mokyklose, skaitė paskaitas darbininkams, studentams. 1923 m. vasario mėnesį jis perėjo dirbti į Komunistų Internacionalo Vykdomąjį Komitetą, buvo paskirtas Lenkijos ir Pabaltijo šalių sekretoriato vedėju, išrinktas kandidatu, o vėliau Komunistų Internacionalo VI kongreso nariu.

Dirbdamas Komunistų Internacionale, V. Kapsukas ir toliau buvo glaudžiai susijęs su Lietuvos KP veikla, buvo nuolatinis LKP CK ir CK Politinio biuro narys.

V. Kapsukas buvo talentingas publicistas, vienas žymiausių Lietuvos KP žurnalistų. Jis buvo ir

marksistinės literatūros kritikos pradininkas. V. Kapsuko grožinė kūryba—reikšmingas indėlis į proletarinę lietuvių literatūrą. V. Kapsukas atliko reikšmingą mokslinį darbą, tyrinėdamas lietuvių darbininkų revoliucinio judėjimo istoriją.

Įtemptas darbas, dar caro kalėjimuose gauta dėžiovė ir širdies liga anksti pakirto V. Kapsuko sveikatą.

Mirė Vincas Mickevičius-Kapsukas 1935 m. Maskvoje, palaidotas Maskvos Novodevičės kapinėse.

V. Kapsuko vardas suteiktas Vilniaus universitetui, Marijampolės miestas pavadintas Kapsuku. Jo vardu pavadinta taip pat nemaža miestų gatvių, keli kolūkiai, spaustuvė.

DETROIT, MICHIGAN

MOTERŲ ŠVENTĖ

Visame pasaulyje moterys mini savo šventę, kuri yra paskirta kovo 8 d. Neatsilikio ir Detroito moterys. Kovo 9 d. Detroito Moterų Pažangos Klubas minėjo tą šventę Klubo patalpose. Stefanija Masytė paaiškino tos dienos reikšmę. Kadangi iš ryto tą dieną buvo LDS 21 kp. ir ALDLD 52 kp. susirinkimai, tai moterų parengime dalyvavo nariai iš abiejų kuopų. Visi atydziai klausėsi prakalbos. Šventės užbaigai buvo pranešta, kad klubo šeiminingė Pat Stunskas priėngė vaišes, o Stefanija pranešė, kad jos mamytė Teofilė Masienė Kovo 4 d. minėjo savo 86 gimtadienį ir klubietė Martha Račiūnas tą pačią dieną minėjo savo 88 gimtadienį. Ta proga prašė visus prie vaišių. Buvo skanus ne tik "hamburgeriai", stiprio, bet ir jį. Susirinkusieji skaniai pavalgė ir į suaktuviminkų sveikatą išgėrė. Prie stalų patarnavo Servit Gugas su buteliu, Pat ir Mikas Stunskai ir Mary Norush su valgiais ir kavute. Tą gražų tortą supjaustė Millie Vasaris ir padalino. Buvo sumanymas ir Al Stacey surinko \$50.00; St. Masytė \$10.00, po \$5.00 Anna Daukus, Teofilė Masienė, Adelė Klimavičė po \$5.00, Matilda Rudzevičienė, Tony ir Mildred Vasaris, Frank Yoshonis, Helen ir Jim Umaras, Frances Clark, Al ir Emma Rye, Martha Računas, Frank Nakas, John Urbon, Alice ir Al Stacey po \$2.00, Petronė Walantis, Alice Paulauskas, Anna Dockus, Charles Mack, Pat ir Mikas Stunskas po \$1.00. Viso \$50.00. Pinigai padalinti ir po \$25.00 pasiūsta "Laisvei" ir "Vilniai" paremti.

MŪSŲ LIGONIAI

Pastruoju laiku turime daug ligoninių, Detroito Lietuvių Klubo narių. Štai jie: Jurgis Janonis smarkiai susirgo su koku ten "flu", Chuck Tvaska nuvirto nuo laiptų ir skilo kojos kaulas, Ray Lyben turi skaudamą kojos kelį, Pat Stackwell (Stakvilienė) buvo ligoninėje ir padaryta kojos pirštų operacija, Ann Balchunas paslydo ant ledo ir sulaužė klubą—reikėjo padaryt operaciją, Elizabeth Chipley gyv. Yucaipa, Kalifornijoje, pargriuvo ir sulaužė ranką, Juozas Lipsky serga namuose rūpestingos sesutės Alice Snarka priežiūre, Alex Cotton pergyveno "stroke" dešinėje rankoje ir dar nesugijo. Visi ligoniai yra savo namuose ir sveiksta, išskyrus Elizabeth Chipley, kuri randasi Community Convalescent Hospital, Yucaipoj. Linkime visiems sergantiems klubiečiams greitai pasveikti.

LĮDNAS PRISIMINIMAS

Siemet sausio 19 d. mirė "Vilnius" skaitytojas Juozas Računas, 88 metų amžiaus. Mirė vėžio liga. Gyveno pas savo dukrą Frances. Pagal jo prašymą, viešų laidotuvių nebuvo. Sausio 20 d. jo kūnas buvo sukremuotas. Liko dideliame nuliudime dvi dukros: Frances ir Josephine, penki anūakai ir penki proanūakai. Velionis gimė Lietuvoje, Jurbarko. Priklausė prie Detroito Lietuvių Klubo ir prie ALDLD 52 kp., skaitė "Vilni" ir "Laisvę". Būdamas gyvas, jis prašė savo dukrelių kad kai jis numirs, pranešt Stefanijai Masytei ir vietoj gėlių gautus organizacijų pinigų padalintų ir pasiūtų jo dviem mylimiems laikraščiams. Dukrelės jo prašymą išpildė. Prie šio rašto yra pridėta \$40.00 perlaida "Vilniai". Visi atsiminkime mirusį pažangietį ir pagerbkime malonų Lietuvos sūnų Juozą Računą. Būdamas gyvas, buvo duosnus, remdavo pažangias organizacijas ir laikraščius, dalyvaudavo visuose parengimuose ir mirdamas norėjo paskutinį kartą paremt "Laisvę" ir "Vilni". Ilgai atsiminsime tokį gerą draugą.

Stefanija

DOWNEY, CAL.

Kovo 5-ąją dieną mirė Adolph Pechulis-Pečiulis, 69 metų amžiaus. Paliko dideliame liūdėsyje žmoną Mildred, sesutę Christine P. Karvelis ir daug giminių.

Tėvelis Karolis Pečiulis, begyvendamas 104-tuosius metus amžiaus, paskutinį sūnų laidojant, pats sunkiai susirgo. Neapsakoma seneliui Sirdgėla ir jausmų sukretimai: trijų metų laikotarpį palaidojė tris sūnus—Alfonso, Karolį ir Adolphą. Nepagydoma vėžio liga pakirto jų gyvybės gijas ir sutrupino pilnai neišgyventą žmonišką amžių.

Broliai Pečiuliai gimė ir augo JAV. Antrame pasauliniame kare visi buvo kariuomenėje ir kovėsi prieš Hitlerio, Mussolinio ir Japonijos imperialistų nuožmias jėgas. Alfonso kaip karinis lakūnas buvo užsitarnavęs iki generolo laipsnio. Tai nepaprastas atsiekimas ir dargi emigranto sūniui.

Adolpho Pechulio palaikai buvo palaidoti amžinai ramybei Rose Hill kapinėse Whittier, Cal. Mūsų sirdingiausi linkėjimai Jums, mielas Karoli, ir Jūsų vienintėlei dukrai Christine, netekus paskutinio sūnaus, o dukrai brolio—nugalėti tą sunkumą, kuris ant Jūsų užgriuvo.

P. Žilinskas

VILNIS, balandžio 3

60 YR. "VILNIS" ANNIVERSARY

Banquet - Concert

Sunday, April 27, 1980

GRAND MANOR HALL,
5436 S. Archer Chicago, IL.

Donation \$15.00 per person

Food and Drinks included Parking in Rear

Doors Open 12 Noon

Dinner at 1 P.M.

"VILNIES" JUBILIEJINIS BANKETAS IR KONCERTAS

SVEČIAI IR VIETINIAI MENININKAI DAINUOS "VILNIES" JUBILIEJINIAME KONCERTE

Visų "Vilnies" skaitytojų laukiamas jubiliejinis banketas ir koncertas jau ne už kalnų. Jis bus balandžio 27 d. 12 val. dieną Grand Manor Hall, 5436 S. Archer Ave. (prie Cicero Ave.) Koncertinę programą dalį atliks svečiai menininkai iš New Yorko.

Mildred Stensler

Plačiai žinoma žymoji chorų vadovė, muzikė Mildred Stensler atvyksta su plačiai pagarsėjusiu so-listu ir visuomenės mėgiamu dainininku Victor Becker. Taipgi tikimės, kad su jais atvyks ir visu mėgiamoji dainininkė Nellie Ventienė, o gal kas ir daugiau...

Victor Becker

Gražiabalsis solistas Victor Becker maloniai nuteiks dalyvius ir paliks ilgai neužmirštamus prisiminimus.

Saunioji dainininkė Estelle Bogden dainuos solo, taipgi su visa Lakštučių grupe: Vanda Gaidam, Helen Bordner, Estelle Bogden ir jų talkininkais Jonas Feiza. Lakštučių vadovė Valerija Urbikas dirba

Estelle Bogden

sušilusi juos ruošdama pasirodymui.

Užtikriname, kad koncertinė programos dalis bus žavi ir puikiai nuteiks visus dalyvius.

Kadangi šis jubiliejinis "Vilnies" pažmonys ruošiamas atžymėjimui 60 metų "Vilnies" veiklos, tai, reikia manyti, turėsime puikių kalbėtojų, jų tarpe malonių svečių iš toliau.

Helen Bordner-Pažarskaitė

Pasitikiu, kad neatsiras vilniečių, kurie pasiliks nedalyvavę šiame puikiame renginyje.

J. M-nė

Valerija Urbikas

GRAŽIAI ATŽYMĖTA T. MOTERS DIENA

Kovo 8-tos dienos rytą Čikagoje oras taip pablogėjo, kad vėjas ir gausus sniegu suparalizavo dalį miesto susisiekimo. Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija tą dieną ruošė pažmonį tinkamai atžymėti Tarptautinei Moters dienai. Tad rengimo komisija susilaukė daugybės pašaukimų telefonu ir nusiskundimų, kad prie geriausių norų atvykti neįmanoma. Tačiau apie pietus oras pragiedrėjo, nustojo snigti. Apie pirmą valandą "Vilnies" salėje prisirinko gražūs skaičius draugių ir draugų ir buvo ta diena atžymėta pavyzdinčiai ir iškilmingai. Prieš programą ir vaišes buvo LLD 19 kp. narių susirinkimas.

Vaišių buvo nemažai, ir visi dalyviai buvo pavaišinti. Pasivaišinus, buvo pakviesta tarti žodį drg. S. J. Jokubka, K. Yurgan, A. Vaitkienė, Mary Nikas, kuri tą dieną šventė savo gimtadienį ir įteikė "Vilnies" paramai \$10. Josephine Sisevičienė pasakė puikų pritaikintą Moters dienai eilėrašį. Ji taipgi atšventė savo gimtadienį ir prisidėjo su \$5 padengimui vaišių išlaidų. J. Marazienė plačiau pakalbėjo apie T. Moters dienos reikšmę. Ji kvietė drauges moteris stoti į kovą bendrai su Amerikos moterimis už išlaikymą pasaulyje pastovios taikos.

Po vaišių nutarta paremti Amerikos ir T. Sąjungos draugiškumo komitetą, Čikagos skyriui įteikiant \$5 paramos. Taipgi kai kurie dalyviai tapo minėto komiteto nariais.

Trumpai pasakius, prastas oras nesulaikė nuo atžymėjimo tos didingos šventės. **Dalyvė**

EX MAINIERIŲ KLUBO NARIŲ ŽINIAI

Primenu Ex Mainierių Draugiško klubo nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks 1980 metais balandžio 19 d. 12 val. dieną "Vilnies" salėje. Prašau visus atsilankyti ir už šiuos metus pasimokėti duokles.

Lauksiu skaitlingo narių atsilankymo. **Fin. sekr. F. Jordan**

LAIŠKAI IR PARAMA

Dear Sirs:

I am enclosing \$12.00 for Vilnis. I don't know when my subscription expires, but I enjoy the paper so much that I don't want to be without it. Thank you.

Mrs. I. Karbon
Denver, Colo.

Dear Sirs:

Enclosed is check for \$15.00 to cover renewal subscription, plus \$5.00 donation for my father, Joseph Simel.

Although his eyesight is not too good, he does enjoy reading your paper.

Yours truly,

Lillian Simel
Colts Neck, N. J.

Gerbiami mano draugai:

Aš skaičiau "Vilni" labai daug metų ir myliu šį laikraštį už visus kitus labiausia. Bet kai jau esu sulaukusi 85 metų amžiaus, vargiai beprrenkami akiniai, beveik nebegaliu skaityti. Labai gaila, kad turiu Jums tą pranešti.

Ačiū už viską ir linkiu "Vilniai" ilgai gyvuoti. Su geriausiais linkėjimais visiems.

Anna Gritz
Cambridge, Mass.

Čikagoje lankėsi prof. A. Žukauskas

Prieš savaitę laiko Čikagoje lankėsi Lietuvos Mokslų Akademijos viceprezidentas prof. A. Žukauskas. Jis čia po Ameriką važinėja iškvieistas visos eilės universitetų duoti paskaitas termofizikos klausimais. Čikagoje buvo sustojęs susiriki su šios srities mokslo specialistais.

Prof. A. Žukauskas vienas žymiausių visoje Tarybų Sąjungoje termofizikos mokslininkų, autorius šešių mokslinių knygų ir daugiau kaip 300 straipsnių. Visos jo šešios knygos netrukus Amerikos mokslo žmonėms išeis iš spaudos anglų kalba. Kontraktas su leidykla Hemisphere Publishing Corporation jau pasirašytas.

Prof. A. Žukauskas taipgi yra vienas redaktorių "Heat Exchanger Design and Data Book" serijos leidinių, kuriuos leidžia tarptautinio masto termofizikų kolektyvas. Lankydamasis Kalifornijos universitete baigė redaguoti anglų kalba termofizikų Almanachą, kurio vyriausiu redaktorium yra Vakarų Vokietijos Karlsruhe universiteto termofizikas prof. E. U. Schlunder.

Šis jo apsilankymas Amerikoje nebe pirmas—penktas. Ir vis mokslo reikalais. Ir kiekvieną kartą nepagaili laiko susitikti su savo pažįstamais pažangiečiais ir mokslo kolegomis lietuviais **X.**

MALONUS KVIETIMAS

"Gerb. draugai J. M. Marazai, Kauno valst. muzikinio teatro vadovybė ir visuomenės organizacijos kviečia Jus dalyvauti solistės

Marijos Žilionytės

jubiliejiniam vakare, skirtame 50-osioms gimimo metinėms ir 30 metų sceninio darbo sukakčiai pažymėti, kuris įvyks š. m. kovo 2 d. 19.30 val.

Programoje:

J. Strauss'o operetė "Vienos kraujas". Grafienė—M. Žilionytė".

Malonu gauti tokį puikų kvietimą. Gaila, kad ir prie geriausių norų negalėjome kvietimu pasinaudoti. Tad leiskite mums palinkėti tai šauniai Lietuvos dukrai-menininkei Marijai Žilionytei-Smitienei sveiko, ilgo ir darbingo amžiaus ir džiuginti Tarybų Lietuvos liaudį savo didingu, malonių ir švelnių balseliu. **J. M. Marazai**

DEL "VILNIES" TURISTINĖS GRUPĖS Į LIETUVĄ

Pagaliau galime pranešti apytikrius duomenis apie "Vilnies" skaitytojų turistinę grupę į Lietuvą: grupė iš Čikagos išvyks liepos 2 dieną, nuvyks į Vilnių 4 dieną. Ten pabus per Dainų šventę iki liepos 14 dienos ir į Čikagą grįš liepos 17 d.

Grupė vyks per Varšuvą, kur pernaktos vieną naktį ir sekančią dieną—traukiniu į Vilnių. Grįžtant namo vyks tuo pačiu keliu. Varšuvoje pabuvos dvi dienas ir lėktuvu—į Čikagą.

Kelionė į abi puses kaštuos maždaug \$1,380, tai priklausys nuo dolerio kurso, gali būti pigėliau, gali būti ir brangėliau.

Norintys važiuoti į Dainų šventę ir pabūvoti Lietuvoje dešimt dienų, paskubėkite užsiregistruoti, nes grupėje vietų ribota.

PASISVECIAVUS SAULĖTOJE FLORIDOJE

Sausio 10 d. mudvi su Albertina Jakieni palikome šalčio suspausta Cikagą ir plieniniu "paukščiu" nulėkėme per pora valandų į saulėtą ir šiltą Floridą. Iš Tampos aerodromo pasukome į St. Petersburg, Fla. Susiradome daug senų draugų ir pažįstamų, ypač apsilankant į Lietuvos Piliiečių klubą.

Pirmoji mano viešėnė buvo pas giminaičius Alfred ir Stella Kopturauskus, Zephyrhills, Fla., kur linksmi praleidome keletą dienų.

Turėjome progos pasisvečiuoti pas Juozą ir Bernice Vaitkus, Joną ir Margarit Millerius, kurie gyvena Seminole, Fla. Taipgi svečiavomės pas Praną Mockapetrij, Juliją Andriuliene ir Grebliką, Gulfport; pas Verą Kasparienę, Juozą ir Helen Sarkiūnus, Walterį Dubendrij, Kostą ir Emiliją Damalokus. Neperdėsiu pasakiusi, kad visi labai gražiai išiūrė, visų namai išpuošti, o prie namų turi puikius darželius, kuriuose auga vaismedžiai, apelsinai, citrinos ir kitoki. Jų savininkai nekūpėjo ir mus pavaišinti.

Teko būti garbės narėmis, kai buvo pagerbtas drg. Vladas Dubendris jo 93-čio gimtadienio proga. Smagu, kad nepamiršo mūsų, su kuriuo teko veikti Cikagoje pažangos labui.

Laukdavome šeštadienio, nes kas šeštadienį Lietuvos Piliiečių klubo patalpose ruošiami skoningi pietūs ir šokiai. Pietus paruošia draugės moterys, joms talkininkauja draugai vyrai. Labai gražu žiūrėti į taip sutartinai ir draugiškai dirbančius. Dainos Mylėtojų choras, vadovystėje Helenos Janulytės duoda puikius dainų koncertus. Pirmininkas Stasys Kuzmickas su savo mylima žmona Violet padainuoja solo ir duetu, o jų sūnus muzika palinksmina susirinkusius. Taipgi ir sveičiai, kurie gabūs dainoje, dažnai padainuoja ir palinksmina floridiečius ir visus dalyvius. Neveltui visi laukia šeštadienio, tarsi magneto traukiami skubiai vyksta į klubą. Teko matyti nemažai ir kanadiečių, atvykusių pasidžiaugti šiltu Floridos klimatu. Susirinkusieji puikiai nusiteikę, vieni šoka, kiti dainuoja bei turi draugiškus pokalbius. Aišku, Floridos gamta su žydinčiomis gėlėmis ir šiltu klimatu prisideda prie puikios sveičių nuotaikos. Esu nuoširdžiai dėkinga visiems geriešiams draugams, kurie mus taip šiltai vaišino ir parodė tikrą lietuvišką širdį. Jų nepamiršiu ir progai pasitaikius tuo pačiu atsisteisiu.

Mums išvykstant, floridiečiai prašė perduoti jų nuoširdžius sveikinimus čekagiečiams. Stengsimės jų prašymą patenkinti.

Grįžusi į Cikagą, radau gana daug sniego ir šaltą orą. Lauksiu šiltesnio pavasario. Tikiu, kad teks daugelį sutikti "Vilnies" 60 metų jubiliejiniame bankete balandžio 27 d.

Marcella Vasiliauskienė

MIKE SENKUS PAREMĖ "VILNIŲ"

Savo laiku daug veikęs pažangos labui, ypatingai Roselando Aido chore, Mike Senkus pastaruoju laiku mažai kur išėina dėl silpnos sveikatos ir, antra, toli nuo Cikagos gyvena, bet paremti savo mėgiamą laikraštį nepamiršta. Jis pridavė "Vilnies" 60 m. jubiliejaus pasveikinimui \$37.70 ir dar pasimokėjo prenumeratą. Didelis jam dėkui.

V-tė

10

A. L. MOTERŲ KULTŪROS DRAUGIJOS TARIKIMAI

Kovo 18 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Narių atsilankė ne per daugiausiai, nes tą dieną buvo laidojama Frances Dauderienė, kuri anksčiau buvo mūsų draugijos narė, taipgi kitų klubų narė, tad gana daug narių jautė pareigą atsivieškinti su buvusia asmenine bei idėjos drauge.

Susirinkimą atidarė ir tvarką vedė pirm. U. Juodaitienė. Ji paprašė narių atsistoti ir tylos minute pagerbti mirusios narės Minnie Bromberg atminimą.

"Vilnies" vajuos komisijos narė J. Marazienė raportavo, kad dirbanti ir tikisi sekančiame "Vilnies" numeryje jau paskelbti vajuos eigą. Be to, ji pranešė jau pardavusi 25 "Vilnies" jubiliejinio banketo bilietus.

Skaitytas laiškas iš Lietuvos nuo draugijos garbės narės Janinos Imbrasienės, kuri įteikė jos sesutė K. Stukienė. Laiškas priimtas su malonumu.

J. Marazienė raportavo, kad kovo 8 d. rengtas Tarptautinės Moters dienos atžymėjimas vidutiniškai pavyko, nes tą dieną iš ryto iškrito daug sniego ir daug kas dėl to neatvyko.

Albertina Jakienė, ką tik grįžusi iš St. Petersburg, Fla., perdavė linkėjimus nuo ten gyvenančių narių ir aplamai nuo pažangių lietuvių.

Siūlyta surengti kokį renginį pavasarį, bet tas klausimas paliktas kitam susirinkimui.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: S. Gudeliauskienės, Mary Nikas, M. Kirstukienės, Minnie Yudin, O. Jokubauskienės, B. Gelgaidienės, B. Paulauskienės, J. Sisevičienės, I. Peters. Joms visoms palinkėta ilgo, darbingo ir sveiko amžiaus ir sudainuota "Ilgiausių metų".

Po susirinkimo, buvo draugiškas pasivaišinimas. Visos pasizadėjo dalyvauti sekančiame susirinkime, kuris įvyks balandžio 15 d.

Sekr. J. M-nė

LDS 53 KP. NOMINAVO KANDIDATUS Į CENTRO VALDYBĄ

Kovo 15 d. įvyko LDS 53 kuopos narių susirinkimas. Narių atsilankė visutiniškai. Susirinkime matėsi iš Floridos grįžusi M. Vasiliauskienė.

Pirm. G. Montvilas atidarė susirinkimą ir vedė tvarką. Tos dienos nutarimams užrašyti išrinkta J. Marazienė.

Fin. sekr. Mary Montvilienė raportavo, kad kuopoje turime 92 užsimokėjusius narius. Per praėjusius metus—1979 m. mirė trys nariai: Anna Vassalle, William Yurgil ir Juzė Binkienė.

Nutarta paraginti narius, kurie mokasi duokles laiškais, kad prisiųstu voką su pašto ženklų, nes kuopa neturi renginių ir jos išdas tuščias, o sekretorei susidaro per dagu pašto išlaidų.

Nominuoti visi buvę LDS Centro valdybos nariai: Servit Gugas-Prezidentu, Elena Juškevičiūtė (Esker)-viceprezidentu, Elizabeth Dominic-antru vicepres., Anne Yakštis-sekretore, Emilia Yuškovic-iždininke, Dr. Peter Gustaitis Jr.-daktaru kvotėju, išdo globėjais-Ruth Bell, William Malin ir Paul Venta. Už visus kandidatus paduota po 30 balsų.

Sekantis susirinkimas nutarta šaukti kai bus gauti valdybos balsavimo blankai. Susirinkimo Dalyvė

PAGERBTOS VISUOMENĖS VEIKĖJOS

Amerikos pažangiems lietuviams gerai žinome nenuilstanti visuomenės veikėja Ksavera Sonia Karosienė buvo pagerbta už jos didelį pasiaukojimą "The American Russian Institute" darbuotėje. Buvo suruoštas jos pagerbimui, taipgi artistės Emmylou Packard, banketas kovo 16 d. Sheraton Palace Hotel, San Francisco, Cal. Joms išreikšta aukšta pagarba už vedimą kovos prieš karą ir už visiems laikams įgyvendinimą pastovios taikos.

Ksavera Kaross

Sėkmės ir geriausios sveikatos Jums, taikos skelbėjos! Vilniė

KULTŪRIEČIŲ ŽINIAI

Primenu Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas balandžio 15 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Prašome visas nares paskirtu laiku atsilankyti.

Sekr. J. M-nė

ŠILTAI MUS SUTIKO FLORIDIEČIAI

Daugelis "Vilnies" skaitytojų yra applankę saulėtą Floridą ir susipažinę su tenyškėiu klimatu ir grožiu, tai apie tai ir nerašysiu. Tik noriu išreikšti gilią ir nuoširdžią padėką draugams, kurie mus taip gražiai priėmė, vaišino ir apvežiojo po puikias vietas. Buvo smagu matyti, kad jie įsikūrę ir kokiose puikiose rezidencijose gyvena.

Sausio 10 d. mudvi su drg. M. Vasiliauskiene nuvykome į St. Petersburg, Fla., ir ten išbuvoome du mėnesius. Laikas greitai prabėgo. Prašau priimti padėką už draugiškumą ir vaišingumą visiems, o visiems draugams, kurie parodėte toki šiltą draugiškumą. Ypatingai dėkui J. ir B. Vaitkams, J. P. ir M. Milleriams, Pranui Mockapetriui, J. Andriulienei ir J. Greblikui, V. Kasparienei, J. K. ir H. Sarkiūnams, E. ir K. Damalakams, Vladi Dubendriui, kurio 93-čio gimtadienio bankete buvome pakviestos būti garbės viešniomis, ir visiems kitiems.

Si viešėnė pas floridiečius pasi- links mano mintyse iki manoji širdis plaks.

Albertina Jakienė

MIRĖ ANTANAS RUZGAITIS

Po ilgos ir sunkios ligos kovo 5 d. mirė Antanas Ruzgaitis. Velionis buvo LDS 112 kuopos narys.

Kovo 8 d. buvo išlydėtas iš Lastausko koplyčios nulydėtas ir Kazimierines kapines ir ten palaidotas.

Kaimynė

SKAITLINGAS SUSIRINKIMAS

Kovo 8 d. įvyko LLD 19 kp. narių susirinkimas. Atsilankė nemaža narių. Visi pasimokėjo už šiuos metus duokles ir išrinko naują kuopos fin. sekretorių Kazį Sisevičių. Reikia manyti, kad jis tinkamai atliks savo pareigas.

Šia proga nariu padėkoti Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijai ir jos narėms, už parengimą tuojuo po mūsų susirinkimo pasivaišinimo ir atžymėjimo Tarptautinės Moters dienos, kur ir mūsų kuopos nariai turėjo progos dalyvauti ir būti pavaišintais. Daugiau tokių gražių sveičėlių!

Ch. Yurgan
LLD 19 kp. pirm.

ROSELANDIEČIŲ ŽINIAI

Jau praleidome šaltą Ziemą ir sulaukėme malonaus pavasario, tad pradėkime darbą, nes esame pailsėjusios. Be to esame vienos kitų išsiilgusios, nes per 3 mėnesius neturėjome susirinkimų.

Mūsų Roselando Lietuvių Moterų klubo pirmas šiais metais susirinkimas įvyks balandžio 7 d. 12:30 val. dieną Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave. Prašau visas atsilankyti ir pasidalinti išpuščiais apie praleistus tuos 3 mėnesius, o svarbiausia tai, ką veiksime ateityje.

Pasitikiu, kad visos pasistengsite atsilankyti.

Klubo pirm. P. Valentienė

"VILNIES" DIREKCIJOS POSĖDIS

Šiuomi primenu visiems "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos nariams, kad mūsų posėdis įvyks balandžio 5 d. 1 val. po pietų "Vilnies" salėje. Reikalų turime labai skubių ir svarbių. Vienas jų—pasiruošimas jubiliejiniam banketui ir koncertui, antras, kaip žinote,—adm. Mary Grager rimtai susirgo, kol kas ją pavaduoja Nellie De Schaaf ir Helen Brodner.

Būtinai būkite visi posėdyje ir laiku.

Sekr. J. M-nė

MARY GRAGER LIGONINĖJE

Teko telefonu pasikalbėti su drg. Mary Grager dukra Barbara Dixon. Ji sakė, kad šiuo laiku jos motina Mary Grager yra ligoninėje, kur gydytojai nustatė, kad jai reikalinga ilietai kraujo. Paskui ji grįš pas dukrą ir jos šeimą, 920 Harmony Way, Evansville, Ind., 47712.

Esu tikra, kad iki šių žinių skaitysite, ji bus pas dukrą. Tad patartina jai parašyti dukros adresu laiškutį. Nuo savęs linkiu Mary nugalėti ligą ir grįžti prie atsakingo darbo.

Helen Brodner

LIET. DARBININKŲ APSVIETOS DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Prašau visus Lietuvos Darbininkų Apšvietos draugijos narius atsilankyti į susirinkimą, kuris įvyks balandžio 12 d., 1 val. po pietų, "Vilnies" salėje. Reikalų turime daug ir skubių, be to turėsime išrinkti 1980 metams draugijos valdybą. Kaip žinia, ši draugija rūpinasi visais "Vilnies" pastato reikalais.

Pasitikiu, kad visi suprasite svarbą ir būtinai pasistengsite atsilankyti ir pažymėtu laiku.

Sekr. J. M-nė

VILNIS, balandžio 3

6

**APTARTI LIETUVIŲ TAUTINIŲ
KAPINIŲ REIKALAI**

Kovo 9 d. Dariaus-Girėno salėje įvyko Lietuvių Tautinių kapinių sklypų savininkų susirinkimas. Kadangi šiame susirinkime nebuvo renkami nauji direktoriai, tai gal ir dėl to ne per daugiausiai sklypų savininkų atsilankė. Nemanau, kad galėjo būti šimtas. Tačiau reikalus aptarė gana rūpestingai.

Išklausius gerai paruoštus direktorių raportus, eita prie direktijos paruošto projekto papildymui konstitucijos. Nutarta iki liepos 31 d. apsvastyti ir įteikti savo patarimus kapinių administracijai, kuri tą projektą pilnai paruoš ir pateiks balsavimui 1981 m. kovo 8 d. susirinkimui.

Kitas pasiūlymas buvo pastatyti paminklą kapinių steigėjams. Bet ir šis reikalas paliktas sekančiam susirinkimui.

Pasirodo, kad iš vienuolikos pirmųjų kapinių steigėjų du mirė depresijos laiku ir buvo neturtingi, neturi net mažo antkapio ir nežinoma, kur palaidoti. Tad nutarta paieškoti ir ant jų kapų padėti paminklėlius su jų vardais ir pažymėti, kad jie buvo kapinių steigėjai.

Pats susirinkimas praėjo nuotaikingai, jei neskaityti kai kurių asmenų mažo kandžiojimosi.

Dalyvė

**Mirė ir palaidota
Minnie Bromberg**

Mus pasiekė skaudi žinia, kad po "stroke"-paralyžiaus pasirgusi trejetą savičių mirė Minnie Bromberg (po pirmu vyru Poshkienė). Mirė kovo 7 d. vakare, sulaukusi gražios senatvės. Palaidota kovo 10 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Velionė į šią šalį atvyko prieš 72 metus. Susipažinusi su Stasiu Poškum, 1910 metais sukūrė šeimos židinį. Išaugino du sūnus, Stasį ir Antaną, ir dukrą Anna, kuri jau mirė. Velionis jos vyras Stasys Poška, kaip ir Millie-Mikalina, buvo pažangios minties, dalyvavo veikime ir rėmė pažangią spaudą.

Mirus Stasiui Poškai, po kiek laiko velionė sukūrė šeimos židinį su Jonu Bromberg, kuris apie po 11 metų mirė. Millie teko vienai gyventi. Prieš 4 metus ji apsigyveno pas sūnų Stanley ir jo šeimą ir gyveno iki mirties.

Nežiūrint, kad velionė gyveno toliau nuo Čikagos—Warrenville, Ill., buvo Moterų Kultūros draugijos, Ciceros Lietuvių Moterų klubo, Ex Mainierių klubo ir "Vilnies" skaitytoja. Kol sveikata leido, ji prisidėdavo prie "Vilnies" bazarų. Ji atsiūsdavo įvairių ir vertingų rankdarbių ir pati dalyvavo. Savo gražaus gyvenimo kelyje ji nesuklydo, buvo iki mirties ištikima

darbo klasės dukra ir savo atžalyną mokino būti dorais ir teisingais piliečiais. Paliko liūdesyje sūnų Stanley ir jo žmoną Emma, sūnų Antaną ir jo žmoną Mary, 4 anūkus, 11 proanūkų ir daugybę kilnios idėjos draugių-ų.

Velionė buvo kovo 11 d. rytą atlydėta iš Woodward Funeral Home į Lietuvių Tautines kapines ir palaidota prie anksčiau mirusių vyrų. Kapinėse pasakė atsisveikinimo kalbą tūlas dvasiškis anglų kalba ir šeimos vardu padėjo visiems už suteiktas paslaugas laidojant motinė, uošvę ir senelę. Taip buvo baigta Minnie paskutinė kelionė.

Lai jai bus ramu ilsėtis šios šalies žemelėje.

Jul. M.

LIŪDNA ŽINIA

John Skiragis iš Troy, Mich., atsiuntė laiškutį, kuriame praneša, kad vasario 23 dieną Detroite mirė jo tėvas Seimonas Skiragis, sulaukęs 87 metų amžiaus.

Velionis Seimonas Skiragis buvo ilgametis "Vilnies" skaitytojas, ne kartą yra parėmęs laikraštį, mirdamas jo irgi nepamiršo. Įgaliojo sūnų, kai numirė, kad pasiųstų "Vilniai" nuo kiekvienų jo amžiaus metų po dolerį. Sūnus John taip ir padarė. Drauge su laiškutiu atsiuntė \$87 čekį savo velionio tėvo atminimui.

Didelis ačiū velionio Seimono Skiragis sūnui John, taipgi ir velioniu, nors jis šių žodžių nebegirdi.

Adm.

MIRUS

Adolph Pechuls

DOWNEY, CALIFORNIA

Liūdi žmona MILDRED
sesuo C. KARVELIS
tėvelis KAROLIS

MIRUS

John Peters-Petručiui

Reiškiamo gilią užuojautą našlei Onai, dukrai Jo-Annai bei jos šeimai ir visiems kitiems giminėms.

SOPHIE ir CHESTER KENT
Downey, California

MIRUS

John Peters-Petručiui

Reiškiamo gilią užuojautą našlei Onai, dukrai Jo-Annai bei jos šeimai ir visiems kitiems giminėms.

VICTOR ir FRANCES PREIKŠA
Delavan, Wisconsin

MIRUS

John Peters-Petručiui

Reiškiamo gilią užuojautą našlei Onai, dukrai Jo-Annai bei jos šeimai ir visiems kitiems giminėms.

M. NORUŠIS N. ir L. DE SCHAAF
A. BACEVICH A. DAMBRAUSKAS

MIRUS

William Yurgil,

Reiškiamo gilią nuoširdžią užuojautą motinai Marcella Vasiliauskienėi, Wassel seseriai Frances ir jos vyrui Edward, kitiems giminėms, draugams ir draugėms.

ALICE PAULIUKAS

MIRUS

Frances Dauderis

Reiškiamo gilia užuojauta jos dukrai, ir visiems giminėms bei draugams, draugėms.

C. Yurgon	Martha Plauska	Stella Chapas
M. Wassel	Anna Sileikis	Anna Jenkins
F. ir E. Jordan	Anna Jokubka	Vera Kosilius
K. Sisevich	S. J. Jokubka	Bernice Butkus
J. Sisevičienė	Rose Morkūnas	Anna Brass
Alice Pauliukas	Anna Jacobs	A. ir F. Vaitkai
Tony Litvin	Martha Marquardt	John Pateckas
Matt Bogden	Antanina Butkis	Nellie De Schaaf
John Feiza	Agatha Mikolaitis	Louis De Schaaf

J. ir M. Marazai Ant. Chapas

SPRINGFIELD, ILL.

LIŪDNOS MIRTIES METINĖS

Stanley Klickna

[Gimė 1922 m. balandžio 9 dieną,
mirė 1978 m. kovo 6 d.]

Liūdnai praslinko du metai nuo to skaudaus ir širdį veriančio įvykio, kai negailestinga mirtis iš gyvųjų tarpo atskyrė mylimą vyrą, tėvą, uošvį, senelį ir broį Stanley Klickną. Jo staigus susirgimas ir pasišalinimas iš gyvųjų tarpo pasiliks mūsų visų neužmirštas, o gražus gyvenimas bei pamokinimai bus aukštai gerbiami ir įvertinami.

Palaidotas Camp Butler National Cemetery, Springfield.
Jo atminimas yra gyvas mūsų mintyse ir širdyse.

Liūdime jo netekę: ŽMONA Violet

DUKROS: Mr. & Mrs. Frank [Karen Klickna] ir keturi jų
VAIKAI: Barry, Brook, Aaron, Mitchell (Mt. Clemons, N. Carolina); Mr. & Mrs. Jack E. Cowell [Alena Klickna] ir jų
sūnus (Huntington Beach, Cal.); BROLIAI Dominic ir
Jonas bei jų šeimos; SESUO Genevieve Klickna

(Visi pastarieji gyvena Springfield, Ill.)

A MOST WELCOME VOICE FROM EVANSVILLE, IND.

On March 19th, upon answering the phone in the Vilnis office, I was thrilled and astounded to hear a most familiar voice—that of our Administratore, Mary Grager. She was calling from her daughter's home in Evansville.

Mary's voice sounded much stronger than it had on March 3rd, when she left in care of her daughter. She said the doctors in Evansville were treating her differently than her doctor in Chicago, who had operated on her for cancer of the pancreas, about a year and a half ago.

In Chicago, Mary entered the hospital, every fourth week, for a week's stay in the hospital and received chemotherapy, daily, on five consecutive days. She is now receiving chemotherapy once each week, and is treated as an outpatient. She lives with her daughter. Her address:

Mrs. Mary Grager
c/o Mrs. Barbara Dixon
920 Harmony Way
Evansville, Inc. 47712

The Evansville doctor has given Mary two blood transfusions because of her anemic condition. Mary said she will get one or two more, depending upon the results of her test.

Although far removed from the Vilnis, Mary's concern was still for

the Vilnis, the reports to be made, the various tasks to be completed, etc.

Unknown to most Vilnis readers, since the beginning of the fund and subscription drive, Mary's health has been very poor. She, however, single-handedly attempted to carry on the many tasks involved in the subscription and fund drive, as well as taking care of all the Holiday Greetings—tasks, which in the past, had been carried on by three STRONG individuals, John Mazeika, myself, and Mary Grager. She only admitted to me on Feb. 25th that she needed my help. Obviously, she had continued to push herself past the point of human endurance in the belief that she could somehow "best" her illness. Understandably all this work could not be done in the office. She worked on it in her apartment, hours after all of us had gone home.

In her telephone conversation, Mary asked me to relay her best wishes to the entire Vilnis personnel, but especially to Joe Budris, without whose help she could not have continued to work as long as she had. He was her father, nurse, messenger, shopper—a most caring and compassionate human being.

I felt impelled to write about Mary because she is too proud, too independent to offer excuses or explanations. **Nellie De Schaaf**

MIRĖ IR PALAIDOTA FRANCES DAUDERIENE

Mus pasiekė nesmagi žinia, kad kovo 14 mirė drg. Frances Dauderienė, sulaukusi 79 m. a. Velionė ilgus metus gyveno Čikagoje. Prieš kelius metus persikėlė gyventi pas dukrą Ludington, Mich., kur ir mirė.

Buvo pašarvota Čikagoje P. J. Ridiko koplyčioje, iš kur kovo 18 dieną buvo išlydėta ir palaidota Lietuvių Tautinės kapinėse.

Gaila, kad nuoširdi pažangietė, velionio dainininko Povilo Dauderio žmona mus visiems laikams paliko. Lai jai bus ramu ilsėtis šaltame kape. **Vilnietė**

MIRĖ LIETUVIAI

Kovo 1 d. mirė dr. Alfonsas Vileita, sulaukęs 60 m. a. Gimė Lietuvoje, Rokiškyje. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Kovo 2 d. mirė Felicijonas Gaudušas, sulaukęs 78 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Kovo 3 d. mirė Stella Radžius-Budžiūtė, sulaukusi 84 m. a. Gimė

Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 67 metus.

Kovo 3 d. mirė Magdalena Marcinkevičienė-Garbukaitė, sulaukusi 87 m. a. Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio rajone, Būdžiškių kaime. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Kovo 4 d. mirė Helen Butkus-Legeckaitė, sulaukusi 92 m. a. Gimė Lietuvoje. Raseinių rajone. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Kovo 3 d. mirė Julius P. Rakštys (Jay), sulaukęs 75 m. a. Gimė Čikagoje.

Kovo 7 d. mirė Konstancija Radžius-Radišauskienė po tėvais Budrytė, sulaukusi 77 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 53 metus.

Kovo 12 d. mirė Pranas Kaminkas, sulaukęs 76 m. a. Gimė Lietuvoje, Panevėžio rajone, Pušaloto apylinkėje. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Kovo 13 d. mirė Anna A. Kazmierczak-Butvilaitė, sulaukusi 65 m. a. Gimė Čikagoje.

Kovo 13 d. mirė Irena Sekmokinė-Stadzevičiūtė, sulaukusi senatvės. Gimė Lietuvoje, Vilniuje. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

ST. PETERSBURG, FLORIDA

Mirus

Juozui Keller

Reiškiame gilią užuojautą žmonai Petronėlei, marčiai Mildred Keller, anūkams ir proanūkams, giminėms bei draugams.

N. ir L. DE SCHAAF
N. JUODAITIENE

E. ir F. JORDAN
M. WASEL

MIRUS

Onai Klimienei

Reiškiame gilią užuojautą dukroms Birutei Copp, Virginijai Perry, sūnums Juozui ir Edmundui ir jų šeimoms, broliams Pranui Mockapetriui ir Vytautui Lietuvoje, sesutei Agotai Ankuzavičienei Australijoje ir kitiems giminėm.

LLD-45-TA KP.
St. Petersburg, Fla.

MIRUS

John Peters-Petručiui

Reiškiu gilią užuojautą našlei Onai, dukrai Jo-Annai bei jos šeimai ir visiems kitiems giminėms.

ESTELLE BOGDEN
VINCENT BOGDEN

MIRUS

Minnie Bromberg

Reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą velionės sūnums; Stanley Poshkai ir jo žmonai Emmai, sūnui Antanui ir jo žmonai Mary, anūkams ir proanūkams ir jos kilnios idėjos draugams ir draugėms.

Zinokite, kad ir mes liūdime, netekusios brangios narės.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS
DRAUGIJA, VALDYBA ir NARES

OAK LAWN, ILLINOIS

MIRUS

Frances Kwain

Reiškiu gilią užuojautą sūnui Joseph su žmona Dolores, dukrai Phyllis Bierdz ir jos vyrui Jerry, broliams Walter Bogden su žmona Cleta, Anthony su žmona Sophie ir Vincent Bogden su žmona Estelle, bei kitiems giminėms.

N. ir L. DE SCHAAF

MIRUS

Peter Beršton Edward Savukas Felix Beadal

Reiškiame gilią užuojautą visų velionių šeimoms, artimiesiems, draugams ir draugėms ant visados netekusiems brangių artimųjų. Ir mes su jumis liūdime.

NELLIE ir LOUIS DE SCHAAF

MIRUS

Frances Dauderis

Reiškiame gilią užuojautą jos dukrai ir visiems giminėms bei draugams, draugėms.

V. URBİKAS
E. ir V. BOGDEN
P. VALENTAS

B. SMALELIS
MILLIE KANCERE
D. ir V. YOTKA

P. VALENTIENE